İŞÇİNİN GAZETESİ

FİYATI 1000 TL

1 Mayıs, 1 Mayıs alanında kutlanmalıdır!

23 Mart 1990

Yıl 1, Sayı 8

Türkiye kaynıyor. Başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçiler eylemden eyleme koşuyor

İŞÇİLER BİRLEŞİN, İKTİDARA YERLEŞİN!

1 Mayıs alanında işli ve işsiz işçilerin birliği, Kürt halkının, tutuklu devrimcilerin, öğrencilerin, küçük üreticilerin sorunlarını ve sözcülerini kucaklamalıdır. Proleter hegemonyası, "Moskova'da iflas eden ben değilim, bütün şanımla işte İstanbul'dayım" diye gücünü kanıtlamalıdır.

Türkiye kaynıyor. İşçi eylemleri kabarıyor. Her gün, her yerde, çeşit çeşit eylem var. Binlerce işçi grevde, onbinlercesi grevin eşiğinde. Toplu vizite, servise binmeme gibi gerekçelerle her gün onbinlerce işçi oradan oraya yürüyüş yapıyor. İşçinin istemini yansıtmayan, sendikal demokrasiyi tıkayan sendika yöneticisi, tokadı yiyor. Eylem alanında şimdi sıra mitinglere geldi. Miting alanlarından toplam yüzbinlerce işçinin kararlı sesi yükseldi. Anlaşılan işçi sınıfımız dev bir 1 Mayıs yürüyüş ve mitingine hazırlanıyor.

Adana'daki militan mitingden sonra Zonguldak, İstanbul ve İzmir'de, Yeniçeltek katliamını, işten atılmaları ve geneliyle insanca yaşam istemini konu alan, maden sendikalarının, Kristal-İş'in, Hava-İş'in ve Otomobil-İş'in düzenlediği dört yığınsal ve coşkulu miting daha yapıldı.

Yapılan eylemlerde, birlik, sendikal demokrasi ve militan eylem istemleri çoktandır dile getiriliyordu. Bu son mitinglerde, önceden tek tük duyulmuş çok önemli bir istem daha artık gündeme yerleşti: İktidar!

Geçtiğimiz günlerde *Cumhuriyet*'in arka sayfasında mide bulandırıcı bir yazı vardı. "Proletarya iktidarına kavuşuyor" başlıklı yazıda, Gorbi'nin perestroykasından ve cinsel iktidardan sözediliyordu. Burjuvazinin ve onun uzantısı oportünizmin iflası, çöküntüsü öyle boyutlara varmıştır ki burjuva ideolojisi diye önümüze artık ya burjuvazinin tarihsel olarak yüzyıllar öncesinden ödünç aldığı dini yobazlık, ya da böyle pornografi sürülmektedir. Söyleyecek sözü artık kalmayan, dergi kapaklarını da ancak kadın resimleriyle dolduran burjuvazi, bir boşluk olarak iktidarda oturmakta ve bunun için de yüzsüz yazılar yazmaktadır.

Böyle pornografik değerlendirmelerle burjuvazi kendi aczini, iktidarsızlığını sergileyedursun, işçi sınıfımız, bildiğimiz mazbut anlamıyla, gerçekten de iktidarına kavuşmaya hazırlanıyor. "İşçiler birleşin, iktidara yerleşin", "demokrasi işçilerle gelecek" gibi çeşitli sloganlarla iktidar istemini açık seçik yükseltiyor. Ancak biz iktidara gelirsek durumlar düzelir, demokrasi ve özgürlük de gelir diyor. Burjuvazi aczinde haklıdır.

Nitekim onu acizliğe iten etkenler yalnızca bu kadar da değildir. Daha tütüncülerin eylemleri durulmamışken, geçen öğrenci eylemleri yapılalı çok olmamışken, yeni, daha yaygın ve daha militan öğrenci eylemleri tüm ülkeyi sardı. Yıldız, İstanbul, Marmara, Çukurova üniversitelerinde ve daha başka yerlerde, mitingden işgale, polisle çatışmaya kadar çeşitli eylemler yaşandı. Bunun ardından, tutuklamaları protesto için bir dizi eylem daha yapıldı.

Öte yandan, Kürt halkının mücadelesi de militan bir temelde giderek yığınsallaşıyor. Doğu'da çatışmada öldürülen 15 PKK'lı gerillanın cenaze töreni, Nusaybin'de küçük çaplı bir ayaklanmaya dönüştü. Cenaze törenine 5 bini aşkın bir kalabalık katıldı. Dönüşte halk dağılmadan şehre doğru yürümeye başladı. Güvenlik güçleriyle çatışma oldu. Çatışmayla ve tutuklamalarla bağlı olarak üç kişinin can verdiği bildiriliyor.

O yöreden haber verenler, kendi siyasal doğaları gereği, ağırlığıyla devlet güçlerinin halka yaptığı baskıyı öne çıkarıyorlar. Halkın alkışla, taşla sopayla karşılık verdiğini belirtiyorlar. Neredeyse moda deyimiyle "pasif direniş" diyecekler. Ancak haberlerin satır aralarından anlaşılan şudur ki, yörede asıl öne çıkan gerçek, halkın baskıcılara karşı mücadele kararlılığı ve militanlığıdır. İşçi sınıfımız buna aktif destek vermeli, sahip çıkmalıdır.

Burjuvazinin kendi içindeki kavga da hızla kızışmaktadır. Hükümet çekişmelerle kaynıyor. İşadamları uyarılar yayınlıyor. Borsacılar birbirine giriyor. Orduda bazı ayıklamalar oluyor. Partilerin içleri cadı kazanı. Yeni partiler kuruluş aşamasında. Yeni oluşum, Gürkan'ın ayrılmasıyla daha da yeni oluşumlar yaşıyor.

"Uzlaşma" sözcüğünün mizah etkisi yaptığı böyle bir ortamda, Şeker-İş başkanı bir yönetim kurulu üyesinin başbakanla hemşehriliği yoluyla işçi sorunlarını "çözmeyi" önerirken, Türk-İş yönetimi de üçlü zirvenin provalarını yapıp kendisine hazırlanıyor. Ancak çelişkiler öylesine düğüm düğüm olmuştur ki, böyle münasebetsiz bir uzlaşma zirvesi bile sınıf mücadelesine geriletici değil ilerletici etki yapmaktadır.

Bir kez, uçurumun biri hanyada öteki Konya'da iki yakası arasında uzlaşma zirvesinin başlangıç noktası, Şevket Yılmaz'ın dediğine göre, anayasanın değişmesi olacakmış. Artık istenebilen en "küçük" ödün anayasa değişikliği oldu. Bu "küçük" ödün verilmezse eylemleri önleme çabasının hiçbir gerekçesi kalmayacak ve Türk-İş yönetimi ya eylem yapmak ya yönetimden kaçmak zorunda kalacak. İkincisi, Türk-İş yönetiminin böyle sürüncemeli yöntemleri, sınıf mücadelesinin gelişmesini hız olarak belki yavaşlatıyor ama şiddetini, yığınsallığını artırıyor. Böyle yollardan birşey elde edilemediğini en geri işçi kesimi bile görerek militanlaşıyor, aktifleşiyor.

Olaylar, gelişmeler öyle denk geliyor ki, Türk-İş yönetimi, dev bir 1 Mayıs gösterisi yapmaktan, böylece kongre kararını da uygulamaktan yan çizmeye teşebbüs bile edemeyecek. Zaten bütün bu olay ve gelişmelerin ana ekseni işçi sınıfımızdır. O da kararlıdır. 1 Mayıs alanında işçilerin birliği, Kürt halkının, tutuklu devrimcilerin, öğrencilerin, tütüncülerin sorunlarını ve sözcülerini kucaklamalıdır. Proleter hegemonyası, "Moskova'da iflas eden ben değilim, bütün şanımla işte İstanbul'dayım" diye bir tur atmalıdır. Dost düşman görsün!

Zekiye Dağlar

İşçi sınıfımız, "bütün şanımla İstanbul'dayım" diyerek gücünü kanıtlamalı, 1 Mayıs 1 Mayıs Alanı'nda kutlanmalıdır!

Otomobil-İş'in mitingi de gösterdi ki:

Coşku engel tanımıyor

Geçtiğimiz pazar günü İstanbul'da Otomobil-İş, insanca yaşam için bir miting düzenledi. Mitinge katılım yığınsaldı ve katılanlar gerçekten coşkuluydu. Abide-i Hürriyet alanında yapılan mitinge Petrol-İş, Kristal-İş, Belediye-İş gibi sendikalar ve çeşitli devrimci hareketler de katıldılar. Katılanlar arasında, "yükselt gençliğin devrimci sesini" yazan flamayı taşıyan gençler de vardı.

Mitingde, Otomobil-İş'ten bir işçi, Halkevleri adına bir konuşmacı, İnsan Hakları Derneği başkanı, Otomobil-İş başkanı ve Kemal Anadol birer konuşma yaptılar. İki konuşmacıdan anlaşıldığı gibi, TBKP'nin bir platformuna dönüştürülmek istenen ama bunun pek başarılamadığı mitingde, Otomobil-İş başkanı Celal Özdoğan, konuşma yaparken aynı zamanda bir provokasyon da yaparak bu eksikliği tamamladı.

Özdoğan'ın konuşması sırasında, Devrimci Sol'un kalabalığında kürsünün arkasına doğru bir kayma oldu. Bundan korkuya kapılan Özdoğan, mikrofondan, işçiler kürsünün arkasına gelin, provokasyon var diye bağırmaya başladı. Alanda önce bir hareket oldu ama, aralarında "Devrimci Gençliğin Sesi"nin de bulunduğu bazı devrimci guruplardan yükselen protestoların da etkisiyle, asıl provokasyon yapanın kim olduğu kısa sürede anlaşıldı.

Yaklaşık 15.30'da biten mitingin hemen sonrasında polis Devrimci Sol'a silahlı bir saldırıya girişti. Çatışma oldu.

Miting, TBKP yandaşlarının işçi tabana hoş görünmek için eylem düzenlemek zorunda kaldıklarını, ama tabandan yükselen coşku ve militanlık karşısında, kendi düzenledikleri eyleme damga vuramadıklarını gösterdi.

"Kaç kişiyi onlar öldürdü" diyerek Suriye'ye girmenin gerekçesini hazırlamak için:

Aksoy ve Emeç'i MİT mi öldürdü?

Değişen dünya dangeleri içinde, Türkiye'nin uluslararası konumu da bulanıklaştı ve karmaşıklaştı.

Nitekim burjuvazi, sinirli bır telaş ve kendi arasında kavga gürültü içinde, kendine Amerika'nın kanatları altında yeni bir yer edinmek peşindedir. Bunun pazarlığı yürüyor. Pazarlık masasında Ermeni sorunu var, Kıbrıs var, su sorunu ve Ortadoğu var. Daha bilemediğimiz kartlar da oynanıyordur.

Ne raslantıdır ki Türkiye basınında da bir süredir gözler, hatta dişler Suriye'ye çevrilmişti. Böyle bir ortamda, önce Muammer Aksoy, ardından Çetin Emeç öldürüldü.

Bu ölümlere ilişkin, özellikle son olayla birlikte edindiğimiz izlenimi aktarmak istiyoruz. Bunu ancak bir hipotez olarak söyleyebiliyoruz zira elimizde kanıt yok, olmasına olanak da yok. Belki burjuvazinin iç çelişkileri arasında, ileride gerçekler açığa çıkar ya da devrimden sonra arşivlere el koyarız, dediklerimiz o zaman kanıtlanabilir. Ama şimdilik bir hipotezdir.

Bizce bu ölümlerin ve aynı sırada Moskova sirkine sabotaj yapılmasının ardında MİT ya da benzeri bir örgüt vardır. Kamuoyunun bilinçaltı, yavaş yavaş Suriye'ye karşı doldurulmaktadır. Sonunda burjuvazi, işte Suriye'nin ajanlarını yakaladık, onlar yapmışlar deyip, aklınca kamuoyunu da arkasına alarak Suriye'ye dalmayı planlamaktadır. Ayrıca içeride yaratılacak hava açısından da yan amaçlar taşımaktadır.

İki cinayetin de "İslami" bazı örgütlerce işlendiği söylendi. İkisinde de "biz yapmadık"ın örtüsü olarak "uzun süre takip" konusu işlendi. Ancak birinci cinayette bunun hiç ipucu yoktu.

Zaten asıl aydınlatıcı olan ikinci cinayettir. Gazeteleri dikkatli okuyunca, insana, en azından, İstanbul Emniyet Müdürü ve *Tercüman* gazetesinin "polis adliye servisi"(?) şefi, sanki olayın olacağını önceden biliyorlardı gibi geliyor.

Emniyet Müdürü, böyle önemli bir olayda saati de başka verileri de tutarsız bir biçimde veriyor. 9.20'de Emeç apartmandaki dairesinden çıkıyor. Ardalı ise 9.20'de olayı haber veren telefon geldi diyor. Olamaz. Ayrıca, olay yerinde, Ardalı'nın "bizim araba" dediği beyaz Renault bir arabanın dolaştığı anlaşılıyor. Sonradan ortaya, bir de Doğan marka araba çıkıyor.

Tercüman'da Osman Arkangil'in yazısını okuyunca - ki olayla ilgili yazılar acele yazılmış, dolayısıyla kalem sürçmelerine açık - söz konusu servisin şefinin olayı önceden bildiği artık iyice kafada beliriyor. Ayeri adlı bu zat, Suadiye'ye polis ekiplerinin gönderildiğini polis telsizlerinden öğrenince, vahi gelmiş gibi, hemen gazetenin Kadıköy şubesine telefon açıyor ve bir ekibi Emeç'in evine, bir ekibi hastaneye gönderiyor.

Bu arada verilen çeşitli demeçlerde, silahların Türkiye'de pek sık raslanır cinsten olmadıkları, içeriye diplomatik kuryeyle sokulmuş olabilecekleri, cinayetlerin uluslararası boyutları, "terörde Suriye kuşkusu" vb. konu ediliyor. Tohumlar ekiliyor. Zaten Çetin Emeç'in, Suriye'yi konu alan "Manzara" başlıklı yazısının yayınlandığı gün öldürülmesi de başlı başına anlamlıdır.

Aynı zamanda bilinçleri çok yönlü bulandırmak için, sorumluluk üstlendiği söylenen örgütler arasına bir de "devrimci" örgüt katıldı. Terör kışkırtılıyor havası yaratıldı. Öldürülen polis de aynı zincire karıştırıldı.

Olayda kullanılan araba elini kolunu sallayarak köprüden geçebilmiş. Devrimci örgütlere gelince kuş uçurtmamayı bilenler, koca arabayı nasıl uçurttular? Soruşturmayı yürüten görevli neden birdenbire görevinden alındı? Emniyet Müdürlüğünü FBI tipi bir örgüte dönüştürme planları gizlice gerçekleşti de, acaba olay FBI'ın ilk eylemi miydi?

Bu hipotezimize karşı kimse, "a, MİT böyle şeyler yapmaz, Aksoy, Emeç gibi canlara kıymaz" diyebilir mi? En azılı gerici burjuvaların bile bunu demeye yüzlerinin tutacağını sanmıyoruz. MİT bal gibi de yapar. Bu nedenle, hipotezimizi çürütecek kanıt çıkmadığı sürece, hipotez geçerlidir. Hep birlikte göreceğiz.

Şu anda görmekte olduğumuz ise, kuyruğu sıkıştıkça burjuvazinin, bireysel olarak burjuvalara karşı bile ne aşağılık komplolara girişebileceğidir. Bu da gösteriyor ki, gerçekten insaniyet arayanların başvuracakları tek kapı vardır: İşçi sınıfı, onun devrimci mücadelesi ve bu mücadelenin zaferi!

Münire Tekin

Küçük ama anlamlı bir eylem daha

Kundura işçilerinin protestosu

İşçi sınıfımızın bütün müfrezeleri ayaktalar. Anadolu'nun çeşitli yerlerinden, büyüklü küçüklü tüm işyerlerinden, eski yeni türlü işkollarından, yaşlı genç tüm işçiler eylemler yapıyorlar. Geçtiğimiz pazartesi günü, bir gurup kundura işçisi de küçük ama anlamlı bir eylem koydular.

İstanbul'da, Gedikpaşa Hamam caddesinde toplanan kundura işçileri, kısa bir yürüyüşten sonra Kundura İşverenleri Sendikası önüne siyah bir çelenk bırakarak, kötü iş ve yaşam koşullarını protesto ettiler. Burada bir konuşma yapıldı ve bir basın açıklaması okundu. Kundura işçileri, "insanca yaşamak istiyoruz", "sigorta hakkımız, söke söke alırız", "kötü işyerinde çalışmayız" gibi slogan ve pankartlarıyla seslerini duyurduktan sonra, eylemi düzenleyen işçiyi polis tutukladı.

Böylece kundura işçileri de seslerini, işçi sınıfımızın sesine kattılar.

İşçi arkadaş!

1 MAYIS'A HAZIRLANIYOR MUSUN?

SENDİKANI 1 MAYIS'A HAZIRLIYOR MUSUN?

Derin kültür birikimini, zengin deneyimini, burjuvazinin hizmetinden çıkarıp işçi sınıfının hizmetine vermiş değerli aydın

Mahmut Dikerdem'e saygılar

10 Eylül dergisinde, Mahmut Dikerdem'in önemli bir yazısı çıktı. Bu yazıda Mahmut Dikerdem, Korotiç'lere karşı, kararlı, onurlu ve geneliyle de doğru bir konum aldığı için kendisini saygıyla selamlıyoruz.

10 Eylül dergisinin şubat sayısında, eskiden Barış Derneği'nin başkanlığını yapmış, bu nedenle de 12 Eylül sonrasında yargılanmış, sağlığı bozulduğu halde uzun süre içeride tutulmuş, emekli büyükelçi Mahmut Dikerdem'in önemli bir yazısı çıktı. Birkaç ay önce, Sovyet *Ogonyok* dergisinin yazı işleri müdürü Vitali Korotiç Türkiye'ye gelmiş ve çeşitli konuşmalar yapmış, demeçler vermişti. Bununla bağlı olarak, Mahmut Dikerdem'in yazısının başlığı, "Tüm Korotiç'lere açık mektup".

Bu yazıda Mahmut Dikerdem, tüm Korotiç'lere karşı Marksizm-Leninizmi savunuyor. Bunu yaparken birçok kilit konuda doğruları dile getiriyor. Korotiç'lere karşı, kararlı, onurlu ve geneliyle de doğru bir konum aldığı için Mahmut Dikerdem'i saygıyla selamlıyoruz. Ayrıca, kendi sağlığı için bir mücadele yürüttüğü halde, bu gerekçeyle sınıf mücadelesinin sorunlarını boşlamamış, tam tersine mücadeleye aktif katılıyor olmasını da büyük bir saygıyla karşılıyoruz.

Derin kültür birikimini, zengin deneyimini burjuvazinin hizmetinden çıkarıp işçi sınıfının hizmetine vermiş, onun gibi değerli bir aydının böyle bir tutum alması, saydığımız bu özellikler açısından şaşırtıcı olmamakla birlikte, geniş bir aydın kesimin Korotiç'lerden etkilendiği şu günlerde, işçi hareketi açısından son derece sevindiricidir. Aynı zamanda, komşudan esen ihanet rüzgarlarının, Türkiye devrim hareketinde pek fazla etkili olamayacağının da anlamlı bir göstergesidir.

Kilit konularda çok doğru bir konumda olan bu yazıda, doğal olarak, bizim katılmadığımız bazı fikir ve tutumlar da vardır. Bunların yalnızca birine yeri geldiğinde kısaca değinip geçeceğiz.

Şimdi, hem Dikerdem'in konumunu yansıtabilmek, hem onun verdiği bazı çarpıcı verileri okuyucularımıza aktarabilmek açısından, yazıyı biraz daha yakından tanıtmaya çalışalım.

Korotiç'lere ne diyeceğiz?

Yazı şöyle başlıyor:

"Sayın baylar,

"Sizlere nasıl hitap edeceğimi bilemedim. Eskiden yoldaş diye anılırdınız ama bu sözcüğü kullanmaya elim varmadı, zaten sizin de öyle çağırılmaktan hoşlanmayacağınızı düşündüm. Her ne ise, bu açık mektubu yazmaya beni iki önemli neden zorladı: Birincisi, sizler, yani en büyüğünden en küçüğüne kadar tüm Korotiç'ler - aranıza sayın Mihail Gorbaçov'u şimdilik kaydıyla katmıyorum - son yıllarda sergilediğiniz tutum, yayınladığınız yazılar, yaptığınız konuşmalarla kamuoyunda büyük şaşkınlık, giderek karmaşa yarattınız. Yalnız kişisel olarak değil, dergiler, dernekler, bilim akademileri içerisinde kadrolaşarak sesinizi dünyaya duyurdunuz."

Daha ileride, ikinci neden olarak da, 6-11 Şubat 1990'da Atina'da toplanacak olan Dünya Barış Konseyi Genel Kurulu'nda, barış savaşımı kavramının yeni düşünce tarzıyla uyumunun sağlanmasına çalışılacağı, belirtiliyor.

Korotiç'lerin yarattığı ve yukarıdaki alıntıda sözü geçen karmaşa, bizzat Korotiç'in Türkiye'deyken yaptığı açıklamalardan örneklerle, yazıda anlatılıyor.

"Örneğin, (Korotiç-*İ.G.*) 'toprağın mülkiyeti herkese değil, birisine ait olmalı' dedi ama ardından bir soruya, 'kapitalizm kötü bir şey, çünkü bireysel mülkiyete dayanıyor' karşılığını verdi. Bir yandan 'bugün bizim yapmak istediğimiz yeryüzündeki bütün ülkelerle işbirliğini sağlamaktır, eğer sosyalizm kapitalizmden daha iyi ise, bu, savaş alanlarında değil süper-marketlerde 'gözükmelidir' derken, öte yandan 'sosyalizm tek ülkede kurulabilir, ancak etrafınızda yalnız düşmanlar olduğunu düşünmek gerekmiyor' diyerek Sovyet devletinin tarihine ters düşen saptamalar yaptı. Stalin ve haleflerinden söz ederken, 'sürekli olarak demokrasiyi burjuva ve sosyalist diye ikiye ayırdılar, bugün anlıyoruz ki sadece demokrasi ve diktatörlük var, ayrım, diktatörlükle demokrasi arasında' diyerek, proletarya diktatörlüğü ile totalitarizmi aynı kefeye koydu. 'Marksizme yeni şeyler getirmekten korkmamalı, Marksist dogmalara takılıp kalmamalıyız' şeklinde kuramsal(!) bir tesbit yaptıktan sonra, 30'lu yıllarda kravat taktıkları için insanları Komsomol'dan atarlardı diyerek, Stalin döneminin dar görüşlülüğünü, bağnazlığını kanıtladı. Konuşmalarından birinde Bay Korotiç'in Türkiye'de işsizlik bulunduğu için kendimizi şanslı saymamızı, çünkü tembellik ve alkolizme karşı en etkili ilacın işi kaybetmek rizikosu olduğunu öne sürerek, çalışan nüfusunun % 20'si işsiz olan bir ülkede işsizliğin övgüsünü yapmasını ise yersiz ve tatsız bir şaka olarak karşıladık."

Glasnost ve perestroyka: Burjuva demokrasisi ve liberal ekonomi

Bundan sonra, Dikerdem, glasnost ve perestroykayı ele alıyor. Bunların, " 'yeni düşünce' etiketi taşıyan", ama "salt pratik açıdan değerlendirilmesi gereken *politika*'lar" olduğunu belirtiyor. "Kraldan çok kralcılar"ın bunlara Marksizm-Leninizm karşıtı bir derinlik kazandırdıklarını söylüyor ve bunu yapanlara, "doğrusu Marksizmi sizlere karşı savunmak durumunda kalacağımı hiç düşünmemiştim" diyor.

Ardından burjuva demokrasisi ile sosyalist demokrasi arasındaki köklü sınıfsal farklılık örneklerle anlatılıyor ve yine Korotiç'lere yönelik olarak, "açıkça itiraf etmeseniz de sizin istediğiniz burjuva demokrasisidir" deniyor. Böylece sıra glasnosttan perestroykaya geliyor. Bu da öz olarak, "açıklık (glasnost) yumağının çözülmesinden nasıl burjuva demokrasisi çıktıysa, yeniden yapılanma (perestroyka-*İ.G.*) paketinin içinden çıkan da liberal ekonomi projesidir" diye tanımlanıyor.

Perestroykaya ilişkin bölümde, aynı zamanda şunlar söyleniyor:

"Perestroika'nın genellikle aydınlardan tam destek gördüğü biliniyor. Sovyetler Birliği'nde durum 1987 ve 1988 yıllarındaki anti-Stalinizm akımının ideolojik sınırlarını çok aşmıştır. Bugün seslerini yükseltebilen liberaller 20. yüzyılda Rusya'nın ve dünyanın başına gelen felaketlerin kaynağını Büyük Ekim Devrimi'nde gören, komünizm karşıtı aydınlardır. İnanılacak gibi değil ama bu aydınlar özenilecek model olarak Japonya, Güney Kore ve hatta Türkiye'yi gösterebilmektedirler! Gerçi Mihail Gorbaçov, fazla ileri giden aydınları arasıra azarlıyor, perestroika'nın sosyalizmden kapitalizme dönüş olayı olmadığını belirtiyor ve 'Batı bize kapitalizm ihracına kalkışırsa buna izin vermeyiz' diyebiliyor. Ama öbür yanda Sovyet Barış Komitesi'nin yayın organı olan *Yirminci Yüzyıl ve Barış* dergisinde, Simon Kordonski adında bir korotiç şunları yazabiliyor: 'Batının Sovyetler Birliği'ne ekonomik yardımı kamuyu özelleştirme stratejisine katkıda bulunmalıdır. Eskiden Rusya, en gelişmiş ülkelerin proletarya sınıfının yardımıyla gerçekleşecek evrensel devrimi hazırlıyordu. Bu devrim, Allaha şükür başarıya ulaşmadı. Şimdi SSCB, tarihin ve dünya ekonomisinin sinesine dönmek için tüm dünyanın yardımına muhtaçtır' "

Yukarıda da belirtildiği gibi, perestroyka genellikle aydınlardan tam destek görmektedir. Korotiç'ler, elebaşıları Gorbaçof kadar usta olmayan, bu yüzden sürekli gaf yapan, ama yaptıkları gaflarla Gorbaçof çizgisinin özünü daha açık yansıtan ve Gorbaçof'tan ayrı olmayan bir kesimdir. Zaten, perestroyka ve glasnost yeni düşünce etiketini taşırken, yeni düşünce de Gorbaçof'un etiketini taşımaktadır. Uygulanan politikalara, Marksizm-Leninizm karşıtı derinliği kazandıran da bu olmaktadır. Kısacası, yaşamda Gorbaçof'lar ve Korotiç'ler birbirinden ayrılmamaktadır. Kanımızca, yazının kendi anlatımından da nesnel olarak bu sonuç çıkmaktadır.

Bu duruma nasıl gelindi?

Gerçekte Sovyetler'de bir karşı-devrim yaşandığını kanıtlayan çarpıcı örneklerden sonra, Mahmut Dikerdem, neden böyle oldu sorusunu soruyor. Bu soruyu yanıtlarken, önce, geri Rusya'nın, devrimden sonraki yarım yüzyıl içinde, dünyanın ileri sanayi ülkelerinden birine dönüşmesinde sosyalist coşkunun oynadığı rolü vurguluyor ve şöyle diyor:

"Ne var ki sosyalist coşkunun uzun süre diri tutulmasına üretim ilişkilerinde yapılan değişiklik yetmiyor, çünkü sosyalizm salt bir ekonomik kalkınma modelinden ibaret değil. Sosyalizmin kapitalist düzeni aşması, sömürünün yerini adalet ve eşitliğin almasıyla da sınırlı kalmıyor. Sosyalizm *yeni bir dünya vizyonu*nun taşıyıcısıdır. Marksist hümanizmanın kökeninde yatan, sömürünün ortadan kalkmasıyla birlikte insanı zenginleştiren tüm değerlerin, insan emeğinin yaratıcı gücünün bütün görkemiyle kendini göstereceğine olan inançtır. Kısacası sosyalizm insanlık tarihinde yeni bir 'Aydınlıklar Çağı'nın habercisidir ve devrim böyle bir misyonu üstlenmek durumundadır."

Adeta aktif yığın demokrasisinin içeriğini anlatan, adını koymaya ramak kalmış bu değerlendirmeden sonra, emperyalizmin iki dünya savaşı arasında ve ikinci savaş sonrasında çeşitli biçimlerde yaptığı basıncın Sovyetler'e pek soluk aldırmadığı, bu yüzden sözü geçen misyonun yaşama sokulamadığı, Sovyetler'in 1962'den sonra soluk aldığı ama bu kez de Hruşçof'un hedef saptırdığı anlatılıyor ve bu konu şöyle bağlanıyor:

"...Hiç kimse SSCB'den Amerika'yı üretim ve tüketim yarışında geçmesini beklemiyordu ama buna karşılık herkes... kapitalist sistemin yozluğundan, çirkinliklerinden, ahlak çöküntüsünden arınmış, sömürüyü tümüyle yoketmiş, uygarlık kavramına yeni anlamlar yüklemiş bir toplum modeline yönelmesini sabırsızlıkla bekliyordu. Bu yapılamadıysa kabahati Marksist öğretide ya da pratiğin sınavından geçip doğruluğunu kanıtlamış Leninizm'de boşuna aramayınız."

Dünya devrimini SSCB'nin ABD'yi geçmesine indirgemeyen, ama SSCB'den doğru uygulamalar bekleyen bu anlayış tümüyle haklıdır.

Sonuç

Yazının sonunda, Mahmut Dikerdem, tüm Korotiç'lere şöyle sesleniyor:

"Alın, meczup papaz Soljenitsin, sapık Milan Kundera sizin olsun. Dahası, Kardinal Glemp'in dizinin dibinde oturup talimatını alan, sonra Amerika'ya gidip yardım dilenen Lech Walesa da, partilerinin adını değiştirerek yönetime geçmeye çalışan Macar Nyers'ler, İtalyan Occhetto'lar, Çekoslovak Dubçek'ler de sizin olsun. Tüm dönekleri, kaytarıcıları, devrimden umut kesen aydınları da saflarınıza katın. Yeter ki bilimsel sosyalizm insanlığın yolunu aydınlatmaya devam etsin!"

Bu güzel sesleniştten sonra, Dikerdem, son sözünü Türkiyeli Korotiç'lere sakladığını söylüyor ve şöyle diyor:

"Yayınlarınızı, konuşmalarınızı izlerken şaşkınlığa düşmemek elde değil... 'Yenilenme'ye ayak uydurma humması sizi demokrasinin erdemlerini sayıp dökmeye, demokratik rejime bağlılığınızı vurgulamaya, kurulu düzenin bekçileri olan siyasal partilere güvence vermeye ve onlarla 'ulusal mutabakat' aramaya iteliyor. 'Kapitalizmin gücünü değerlendirmede yanıldık, sorunların çözümüne gidebileceğini göremedik' diye günah çıkardığınızı görünce, 'bunlar başka dünyadan mı geldiler, 65 yıldır Türkiye'de kapitalizm hangi sorunu çözebildi ki onu savunmaya ya da en azından *mevcut sosyalizm*le aynı kefeye koymaya kalkışıyorlar' diyorum. Çoğulcu demokrasi adına 40 yıldır egemen sınıfların dayattığı diktayı, baskı ve işkence rejimini yaşayanlar bunlar ve önceki kuşaklar değil mi diye kendime soruyor ve bugün hidayete nasıl erdiğinizi doğrusu merak ediyorum.

" 'Dünya değişiyor, biz de değiştik, artık aranıza alabilirsiniz' biçimindeki mesaj, size yarar sağlayacak mı bilmem ama topluma zarar vereceğinden eminim. Çünkü emekçi yığınların önünde duran son umut bilimsel sosyalizmdir."

Gerçekten de öyledir.

Ege'de bir oda kongresinde Demokrat Mühendisler adına yapılan konuşmayı özetle veriyoruz:

İşçi mühendisler ve onları bekleyen görevler

Değerli arkadaşlar,

Çok değişik bir konuşma hazırlamıştım. Fakat iki belediye başkanı (Dikili ve Bergama) bugün sosyalist ülkelerde olan değişimleri devrim olarak nitelendirdi. Ben de buradan başlamak istiyorum.

Bugün sosyalist ülkelerde olanlar olumlu değişmeler değildir. Bu değişimleri savunanlar, sosyalist ülkeleri kapitalist restorasyona sokmaya çalışan güçlerdir. Hele en son Romanya'da görülen ise emperyalizm ve Gorbaçof destekli karşı-devrimdir.

Bu ülkelerde sosyalizmin ilerlediğini savunmak doğru değildir. Fakat bu ülkelerde sosyalizm, bu ülkelerin işçi sınıfları sayesinde ileri atılımlar yapacaktır.

Demokrat Mühendisler dünya ve ülke sorunlarının çözümünde aktif rol oynayan mühendislerdir.

Dünya kapitalist ekonomisi ulusal kapitalist ekonomilerin basit bir toplamı değildir. Tek tek ekonomiler tek bir bütünün organik unsurlarıdır.

Dünya kapitalist ekonomisinde üretilen tüm mal ve servislerin %15'inden fazlası uluslararası ticarete gitmektedir. Bu dünya ekonomisinin ne denli içiçe geçtiğinin göstergesidir.

Uluslararası ticaretin giderek artan bölümü tekellerin çeşitli ülkelerdeki birimleri arasında ya da tekelle şu ya da bu ülkedeki alt sözleşmeler yoluyla kendisine bağladığı yavru şirketler arasında bir mal akışı biçiminde oluyor.

Giderek artan oranda dünya çapında üretim ve ticaretle karşı karşıyayız. Bu tek tek tekellerin dünya çapında planladığı bir işbölümüdür. Basit bir mal alışverişi değildir. Bir tek tekelin birçok ülkedeki birçok fabrikası arasında bilgisayarlarla başından sonuna üretimi planlayarak malı alıcıya götürmesidir.

Çokuluslu tekeller kendi ülkelerindeki fabrikalara kilit vurup, en sınırsız sömürüyü bulabildikleri ve istedikleri zaman yeni işgücüne rahatça ulaşabildikleri, sendikaların, işçi sınıfının örgütlü dayanma gücünün az olduğu, her yönden büyük avantajlar sağlayan az gelişmiş ülkelerde yeniden aynı fabrikaları açıyorlar. Özellikle çelik, gemi yapımı, tekstil, giyim, büro malzemeleri, elektronik parçaları, transistör, radyo, tv, pikap, teyp, oyuncak, hesap makinaları, spor malzemeleri vb. endüstrileri yer değiştiriyor.

Örneğin: Eskiden oyuncak dendi mi Japonya akla gelirdi. Şimdi artık oyuncakların hepsi Malezya ve Hong Kong'dan geliyor.

Üretimin yer değiştirmesi çeşitli biçimlerde gerçekleşiyor. En yaygını tekellerin ülkedeki fabrikalarını kapatıp bu ülkeye açması şeklinde olanıdır. Türkiye'ye daha yakın olan bir ikinci biçim ise, yerli sermayenin giderek güçlenip alanları gelişmiş ülkelerden çekip almasıdır.

Artık anlamlı bir üretim yapan bütün şirketler yaşayabilmek istiyorsa üretimi giderek uluslararası düzeyde örgütlemek zorundadır.

Dünyanın bir bölümünde bu kadar muazzam bir işsizler ordusu varken, bu ordu aç kalmamak için her türlü koşulda çalışmayı kabul ediyorken, aşırı düşük, en yüksek sömürü olanağı varken, öte yandan teknolojik gelişme üretim sürecini küçük küçük parçalara ayırarak en uygun yerlerde üretmeyi olanaklı kılıyorken, bilimsel teknolojik gelişmelerin sayesinde niteliksiz bir işçi bile dünya standartlarında üretim yapabiliyorken, taşıma ve haberleşme teknikleri bu denli gelişmişken başka türlüsü düşünülemez.

Demokrat mühendisler Türkiye için somut öneriler hazırlarken bu yeni gelişmeleri ve Türkiye'ye etkilerini gözönüne almalıdırlar.

Son yıllarda görülen hızlı ekonomik gelişmelerin ardından bugün Türkiye ekonomisinde ciddi ve büyük dengesizlik vardır.

Ekonomik olarak gelişmiş dallar iç pazarın emebileceği kapasiteyi aşmış dallardır. Bir yandan gelişen endüstri dallarının üretimi, öte yandan üretimi ememeyen iç pazar ve kendi sorunları nedeniyle emmek istemeyen dış pazar.

Türkiye'nin önünde bir ikilem var. Ya dış pazarlardan pay alacak, yani emperyalistleşerek bunalımı tersten çözecek, ya da bu gelişen endüstri dalları çökecektir.

Bu çöküş öyle sessiz sedasız bir çöküş olmayacak, büyük toplumsal çalkantıların içinde gerçekleşecektir. Bu dönemden çok daha sağlıklı bir toplumcu oluşumla çıkılmazsa, olabilecek tek şey bu çöken endüstri dallarının emperyalist tekellerin uzantısı olarak sermaye bileşimi değişmiş şekilde 'yeniden kurulmasıdır.

Biz mühendislerin görevi işte burada somut olarak kendini dayatıyor. Bizim müdahalemiz çok daha sağlıklı gelişecek toplumcu bir oluşum için olmalıdır.

Türkiye'de mühendisler ağırlıklı olarak ücretli konumuna düşmüş, işçileşmişlerdir. Önümüzdeki dönemde konumları gereği olmaları gereken yerde saf tutacaklardır. Artık işçileşmiş olan mühendisler, işçi sınıfının mücadelesi içinde yerlerini almalıdırlar.

OKUYUCU MEKTUBU

Karşı-devrimci Gorbi

Merhaba yoldaşlar, Karşı-devrimci Gorbi çizgisi devrimci merkezin devrimciliğini yok etmeye çalışıyor. Dünyada kapitalist sistem güçlü olsa da, özlenen barışın sağlanabileceğini söyleyen biri ancak işçi düşmanıdır. Zaten Sovyetler'de atılan adımlar ve emperyalist ülkelerle yapılan pazarlık da bunu ortaya koyuyor.

Bu çizgi sonucunda çıkan milliyetçi hareketler devrimci merkezi derinden sarsmaya başladı. Bunu fırsat bilen burjuvazi, televizyonuyla, radyosu ve basınıyla durumun yaygın reklamını yapıyor.

Sovyetler'de halk artık Gorbi'ye ve onun yardakçılarına inanmıyor. Dışarıdaki itibarı yüksek olan Gorbaçof, içeride ise neredeyse istenmeyen adam ilan edilecek. Ümidim odur ki Gorbi çizgisi yakında boğulur ve devrimci merkez yine dünya devriminin kalesi olur.

Orhan Veli

Adana Marsa'da değerli bir işçi lideriyle söyleşi:

"Artık işçiler kaleyi zaptetmeye yöneldiler"

Türk-İş tabandan tavana doğru bir devrimci kabarışa sahnedir. Hiç kimsenin aklına gelmeyen yığınla sendika şubesinde zıpkın gibi dövüşen, DİSK'in devrimci geleneğine sahip çıkan ama Türk-İş'e bakan işçi-sendikacı kadrolar ya yönetimdedir ya da yönetimi zorlamaktadır. Bu söyleşi de bunu yansıtıyor.

Küçük burjuva devrimci hareketlerin sendikal birlik karşıtı propagandası zaman zaman, özellikle de Türk-İş kongrelerinin ardından azıtıyor. Bunun küçük burjuvazinin kaypak ve ikili yapısından, gelişmelerin özüne bakmayıp görünümlere aldanmasından kaynaklandığı ortadadır. Ama madalyonun öteki yüzü de, işçi sınıfının derinleşen bir istikrar içinde devrimci Türk-İş'i yarattığıdır.

Sayısal verileri tek tek vermeyeceğiz. Zaten cümle alem kabul eder ki, Türk-İş tabandan tavana doğru bir devrimci kabarışa sahnedir. Hiç kimsenin aklına gelmeyen yığınla sendika şubesinde zıpkın gibi dövüşen, DİSK'in devrimci geleneğine sahip çıkan ama Türk-İş'e bakan işçi-sendikacı kadrolar ya yönetimdedir ya da yönetimi zorlamaktadır.

Bölgemiz de bu durumdan nasibini almaktadır. İşte Petrol-İş şubesi. TBKP'li "takoz" sendika ağası işçilerden iki kez şamar yedi. Sasa ve Toros Gübre işçileri, sendika yönetimlerine zıpkın gibi liderler hazırlıyorlar. İşte Yaprak-Bakım işçilerinin Tekgıda-İş Adana bölgede yaptıkları. Tekgıda-İş bölge, olağanüstü kongreye gidecek ve büyük olasılıkla, kavgacı, sınıfa yaslanan yeni yöneticiler yönetime gelecek. Gazetemizde, 1990 yılında işçinin gündeminde sendikal demokrasi var denmiş. Okuduk, sevindik. Bu, yerden göğe kadar haklı bir değerlendirmedir.

Bu söyleşide Adana Marsa'da çalışan bir işçiyi dinleyeceğiz. Bu işyeri eskiden DİSK üyesiyken, şimdi Türk-İş'teler. Onların söyleyeceklerini çok şey var ve daha da olacak. Bizim küçük burjuva devrimci hareketler bu işçi liderlerinden birşeyler öğrenir diye umutlanıyoruz. Greve hazırlanan fabrikadan değerli bir işçi liderinin anlattıklarını dinliyoruz. Türkiye işçi sınıfında billurlaşan sendikal-siyasal mantık ortaya çıkıyor: DİSK Türk-İş'te yaşayacaktır, devrimci Türk-İş yaratılacaktır, hatta yaratılmaktadır.

İşçinin Gazetesi (İ.G.): İşçi arkadaş, kaç yıllık işçisin?

H.P.: Marsa'da 9 yıllık işçiyim. Fabrikamızda işçiler (700'e yakın) geçmişten güzel deneyimlerle Tekgıda-İş sendikasına üye oldular. Onlarda, DİSK'in militanlığını görebiliyoruz ve bu genele, Tekgıda'ya da yansıyor.

12 Eylül karşı-devriminden sonra DİSK kapatılınca, işçiler bir an ne yapacaklarını bilemediler, örgütsüzlükten kendi içlerine çekildiler. Üye olmak için bağımsız bir takım sendikaları düşündük. Hak-İş'e bağlı Özgıda-İş'i düşündük. Derinlemesine incelediğimizde, onlara gitmeyi doğru bulmadık. Hak-İş'in konumu belli, işçileri din temelinde resmen bölüyor. Bir de Türk-İş'e göre küçük kalıyor. En mantıklısı ve işçiye en yararlısı, ülkenin en büyük sendikası Türk-İş'e üye olmak geldi. Ve Tekgıda-İş'e üye olduk.

Bununla birlikte sendika yöneticileri ile çatışmalar başladı. Yönetim, işçiyi düşünen, ona hizmet eden bir konumda değildi. Boğuşmadan edemezdik ve hâlâ da boğuşuyoruz. Bizim bağlı olduğumuz 5 nolu şubeye kendi içimizden, bizi düşündüğüne inandığımız bir yönetici olan Ayhan Sönmez'i seçtik. Şimdi sıra bölge merkezini değiştirmekte. Tabii bu sadece bize bağlı değil. Diğer şubelerin de ortak tavrı gerekiyor. Ama bu gücümüz var. Tüm Tekgıda-İş tabanı bölge yönetimine tepki duyuyor, kimse bu yönetimi istemiyor.

İ.G.: Tekgıda-İş sendikasının eksikliklerini, tabanın durumunu biraz daha açar mısın?

H.P.: Genel olarak sınıf sendikacılığındaki eksiklerle bağlı olarak, Tekgıda-İş'te gördüğüm en büyük eksiklik eğitimdir. Tabii buna bağlı olarak, tüm diğer sorunlar da gelişiyor, derinleşiyor. Toplantı ve eğitim yapacak yer sorunumuz var. Şimdiye kadar çaba harcanmamış. Oysa sendikanın ekonomik olarak buna imkanı var. Şu an şubelerin bulunduğu tek katlı bina onun. Bu yıktırılıp, altında salon, üstünde şubelere yer olan bir bina yaptırılabilir.

Eğitim konusunda Tekgıda-İş'in genel merkezine sorunlarımız iletildi. Yönetimin bakışı olumluymuş. Adım atılırsa çok iyi olacak. Söz verdiler, bu konuya eğileceklerini, eğitim çalışmalarına ağırlık vereceklerini söylediler.

Yer sorunu sendikanın işçilerle diyalog eksikliğini de beraberinde getiriyor. Eksikliğimizi, tek tek kişilerin çabasıyla, yemekhanelerde, ayaküstü konuşmalarla gidermeye çalışıyoruz. Bugün herşey, işçiye bağlı ileri yöneticilerin, temsilcilerin kişisel çabalarına kalıyor. Bu yeterli olmuyor, sendika ile işçiler arasındaki bağ zayıflıyor. En basitinden işçide, sendikaya gelme, sohbet etme ihtiyacı olmuyor. İşçi sendikaya, sadece toplu sözleşmeden sözleşmeye geliyor, (zaten odaya ancak 15-20 kişi sığıyor) sözleşme bitti mi gelmiyor. Salonumuz olsa, sürekli toplantı, eğitimlerle bu sorun biraz hafifler.

Tekgıda-İş alanında, fabrikalardaki işçiler düzeyinde birlik henüz yok. Bir fabrikadan işçi çıkarıldığında, diğer fabrikalardan destek gerçekleşmiyor. Sendikadan kaynaklanan bu durum, o fabrikadaki işçiyi de eylemsizleştirip, güçsüz bırakıyor. İşçilerin ortak çıkarları doğrultusunda önderlik edilse, bu birlik gerçekleşir. İşçi buna hazır ama örgütlülük yok. Kaderi ötekilerle ortak olmasına rağmen, her şube, gemisini kurtaran kaptan düşüncesiyle hareket edince, işçinin şubeler arası diyaloğu da sağlanamıyor.

Seçim kazanma, koltuk kapma derdi, şubeleri hep böldü. Sendikal demokrasi bilinçli olarak işletilmeyerek, yanlış kişilerin yönetimde yıllarca kalması garanti altına alındı. "Hangi şube benden" gözüyle bakıldı, o şubeye daha toleranslı davranıldı. Bu, sendika şubeleri arasında kopukluk yarattı.

Şubeler arası birliği geliştirmede öncü rol alması gereken kurum, bölge merkez ve dolayısıyla başkandır. Oysa tam tersine Erhan Çiftdalöz ve ekibi, bölünmeyi kendi çabalarıyla başlattı. Bölünmüşlük işlerine geldi. Kendilerine destek vadeden şubeye her konuda yardımcı olur, karşı çıkana da her türlü engellemeyi yaparlar. Dolayısıyla bölünme tepeden tabana, fabrikaya yansıyor. Şu günlerde bu tür sendikal anlayışın iflas ettiğini, tüm engelleyici çabalarına rağmen şubeler arasında bir dayanışma ve birliğe gidildiğini gördükçe, Erhan Çiftdalöz'ün manevra alanı daralıyor ve sendikacılığı sonuna yaklaşıyor.

Benim görüşüm, şubeler arasındaki kopukluk, ideolojik ayrılıktan kaynaklanıyorsa, üzerinde anlaşılacak ve işçiye yararlı olacak bazı temel noktalar saptayarak, bu ideolojik ayrılığın sendikal birliğe engel olmasını önleyebiliriz. Ama ayrılık sendikal anlayıştan kaynaklanıyorsa, bunu netleştirmeli, doğruların kavgasını vermeli, yanlışları temizlemeli, doğruları yaşama oturtmalıyız. Bu konudaki ayrılıkları gideremezsek birlik sağlanamaz. Doğru sendikal anlayışa herkes uymak zorundadır.

İ.G.: Şubeler arası birlik bugün sağlandı dediniz. Bu sadece Erhan Çiftdalöz'ün değişmesi için sağlanan bir birlik mi? Şöyle açayım. Başkana her türlü tepki duyan vardır. Onunla kişisel kavgası, koltuğa ben geçeyim sevdası, biraz da ben yiyeyim düşüncesi olanlar da var, gerçekten sendikal anlayışa bakanlar, sendika işçiye yararlı bir örgüt durumuna gelsin diyenler de var. Bunların birliği ilkeli birlik midir sence?

H.P.: Hayır, ilkeli birlik olmaz. Ama şu da var ki, kim ne yönden tepki duyarsa duysun, tüm tepkiler sonuçta onun yanlış anlayışına karşı yönelmiştir. Bölge başkanı, yanlış sendikacılık anlayışının bir yerde simgesi durumuna geldi. Bütün gözler bu yüzden ona çevrildi. Yoksa onun kişiliğiyle uğraşmak diye bir derdimiz yoktur. Kavgamız anlayışladır.

Bu temelde, tüm tepki duyanları birleştirici davranmak gereklidir. Yeni yönetime gelecek kişileri de bu yönde denetimde tutacağız, tutmalıyız. Şu bir gerçek: Ne vaadle gelirse gelsin, sonuçta işçi sınıfına hizmet etmezse, geldiği gibi gidecektir. İşçi onu da alaşağı etmesini bilecektir. Sadece zaman kaybı olur o kadar. Tabanın sorunları var, istemleri var. Bunlara en iyi yanıt getirecek insanların başa geçmesini istiyoruz.

İ.G.: Türkiye genelinde işçilerin birliği konusunda ne düşünüyorsun?

H.P.: Birincisi, doğru sendikal ilkeler temelinde tek tek bölgelerin, şubelerin birliğini sağlamak zor ve zaman alıcıdır. Geneliyle Türk-İş'i devrimcileştirerek bu birlik kestirmeden ve kolayca sağlanır. Bunun da yolu masa başında birlik değil, ülkeyi ilgilendiren, özellikle işçileri ilgilendiren her konuda pratik çalışma, militan eylem yapmaktan geçiyor. Kısaca, öncellikle Türk-İş içindeki birliği pekiştirmek, güçlendirmek, Türk-İş örgütünü güçlü kılmak gereklidir.

İkincisi ve en önemlisi, tüm Türkiye işçi sınıfının aynı örgütte, aynı konfederasyonda birleşmesi gereklidir. Hak-İş'in ortaya çıkması doğal, çünkü bu bölünmeyi bizzat burjuvazi ortaya atıyor. Dinle işçileri bölmek onun işine geliyor. Bence doğal olmayan, Türk-İş'in tepe yönetimine tepki duyup, bu tepkiyi bölücü yönde kullanarak, ileri işçileri Türk-İş'ten koparıp, diğer bağımsızları da yanına alıp, ayrı bir konfederasyon kurma özlemleridir. Bu işçi sınıfı için çok tehlikeli. Çünkü bunu, kendisine devrimciyim, ilericiyim, sınıf için mücadele ediyorum diyenler yapıyorlar. İşçileri yanıltıyorlar. Sol gösterip, sağ vuruyorlar, sınıf savaşımına zarar veriyorlar.

En güzeli, tüm sendikaların, konfederasyonların Türk-İş'e katılmasıdır. İşçi de bunu istiyor, güçlü olmayı yeğliyor. Bugün DİSK'in veya başka bir konfederasyonun açılması, şu ana kadar oluşturulmuş birliği bozar. Ben iyimserim, Türk-İş değişecektir. Bunu yaşam da gösteriyor. Türk-İş kabuk değiştirdi, daha da değiştirecektir.

Doğru sendikal ilkeleri bulunduğumuz dev sendikaya yerleştirmek varken, niçin gücü bölüp, zor, zahmetli ve zaman kaybedici bir işe girelim. Hani Türk-İş değişmez, iflah olmaz, belki bu doğru olurdu ama böyle bir durum yok. İşçiler, tek tek şubeleri ele geçirerek kaleyi zaptetmeye geliyor. Henüz tepe yöneticiler değişmedi ama onlar da değişik davranmak, ileri kararlar almak zorunda kalıyorlar.

İ.G.: Marsa'da toplu sözleşme görüşmeleri başladı. Bu konuda bilgi verir misin?

H.P.: Önce işçilere anket dağıtıldı. Bu anket çerçevesinde istemlerimizi belirledik.

Şunu belirteyim, ben gurup sözleşmesinden yanayım ama bir takım sorunlar da çıkıyor. Gıda işkolunda, özel fabrikalarda farklı sorunlar oluyor. Bizim fabrikada sözleşmeye koyduğumuz bir madde diğer fabrikaya uymuyor. Örneğin, un fabrikasıyla, yağ fabrikasında farklı sorunlar oluyor.

Biz, gıda işkolundaki işveren sendikasıyla gurup sözleşmesi yapıyoruz. İstanbul ve diğer bölgelerden fabrikalar da katılıyor. Sözleşme İstanbul'da görüşülüyor. Yukarıda belirttiğim bazı sorunlardan dolayı, görüşmelere, fabrikamıza ait ayrı bir sözleşme ile katılıyoruz. Sadece sözleşme maddelerinde ayrılıyoruz, görüşme oturumlarında birlikte oluyoruz. Anlaşma olmazsa, greve çıkılırsa, tüm fabrikalar birlikte çıkacağız. Anlaşmazlık, diğer fabrikalarda olmayan, bizde olan bir maddede bile olsa, greve tüm işyerleri katılacak. Bu durum işverenlerin işine gelmiyor. Görüşmelerin gidişine göre bizi ayırabilirler.

Bizde ücretler arasında büyük farklılık olmadığı için, ücret artışını seyyanen değil, yüzde olarak istedik, birinci yıl için yüzde 200, ikinci yıl için yüzde 100+400 bin lira olarak belirledik. İstemlerimiz arasında, iş güvenliğini artıracak ve işçi çıkarımını zorlaştıracak normal ihbar ve kıdem tazminatının dışında mağduriyet tazminatı adı altında bir tazminatın ödenmesi var. Önemli bir madde sözleşmeye koyduk. Yeni eklenen maddeler arasında kira yardımı ve aile yardımı da var.

İ.G.: Teşekkürler, çalışmalarınızda başarılar.

H.P.: Ben de teşekkür ederim.

Sendikal alanda bölücü çabalar yine yoğunlaştı, ama neyse ki

İşçi sınıfı bölücülüğe yüz vermiyor

Ülkemizde savaşımın üst boyutlara yükselmeye başladığı bugünkü koşullarda, sendikal birliği gözetmek, bununla birlikte sendikal demokrasiyi işletmek, sınıfın istediği militan eylemleri dayatmak canalıcı bir öneme sahiptir.

Sendikal birlik, önemli tartışma konularından biri olarak son günlerde yine güncelleşti. Öyle görünüyor ki, bu sorun, ağırlığıyla çözümlenene kadar sık sık gündemde yer alacaktır. Sendikal alanda öylesine çarpık görüşler ileriye sürülmektedir ki, bu görüşlere karşı etkili bir savaşım verilemezse, işçi sınıfımızın devrimci savaşımı bundan büyük zararlar görecektir.

Sendikal alandaki her türden bölücü, sınıfın çok haklı olarak duyduğu tepkileri örgütlemek istemekte, kendi bölücü amaçlarına kanalize edebilmek için demagojik militanlık yapmakta, çoğu da "sol"dan konuşarak görüşlerini pazarlamaya çalışmaktadırlar. Ancak işçi sınıfımız, bütün bu uğursuz çabalara yüz vermemektedir.

Benzeri bir durumu geçmişte yaşadık ama yine de şöyle bir tabloyu yeniden gözümüzün önüne getirelim: Söz konusu bölücülerin girişimiyle yeni bir konfederasyon oluştu, öncü işçiler de böyle bir yapılanmanın içinde yer aldı. Bu durumda öncü işçilerle daha geri işçiler arasında, karşılıklı etkileşimi engelleyecek bir duvar örülmüş olmayacak mı? Öncü işçiler bir yana, daha geri yığın bir yana biçimindeki bölünmeyle büyük bir çoğunluk burjuvazinin etki alanına terkedilmiş olmayacak mı? Böyle bir durumda sınıfın enerjisi sendikal rekabetle tüketilmiş olmayacak mı? Tüm bu sorulara, işçi sınıfının genel çıkarlarını herşeyin üstünde tutarak açık duru yanıtlar vermek gereklidir. Biz bu sorulara yanıtlarımızı çoktan verdik.

Bugün varolan konfederasyonun içinde devrimci çalışmayı sürdürmek, Türk-İş'i devrimcileştirmek tek doğru yoldur. Bugün işçi sınıfının sendikal birliği önemli ölçüde zaten Türk-İş'te sağlanmıştır. Bundan sonra yapılacak olan bu birliği yaygınlaştırmak ve ona devrimci içerik kazandırmaktır. Lenin, geçmişte yapılan bölücü girişimlere karşı çıkarken, sorunu bakınız ne güzel koyuyor:

"İşçi kitleleri adına ve onları yanımıza kazanmak amacıyla, işçi aristokrasisine karşı bir mücadele yürütmekteyiz. Mücadelemiz işçi sınıfını yanımıza kazanmak amacıyla oportünist ve sosyal-şovenist önderlere karşıdır. Bu en temel ve apaçık gerçeği unutmak saçma olur. Ancak Alman 'sol' komünistlerin, sendika yüksek yöneticilerinin gerici ve karşı-devrimci niteliği yüzünden sendikalardan çekilmek, orada çalışmayı reddetmek ve işçi örgütünün yeni ve yapay biçimlerini yaratmak gerektiği sonucunu çıkararak yaptıkları saçmalığın ta kendisidir. Bu öylesine bağışlanmaz yanılgıdır ki, komünistlerin burjuvaziye yapabilecekleri en büyük hizmete denktir." (Marks-Engels-Lenin, *Sendikalar Üzerine*, s.368)

Bağımsız sendikalar da Lenin'in sözünü ettiği yapay biçimlerdendir. Oysa ülkemizde savaşımın üst boyutlara yükselmeye başladığı bugünkü koşullarda, sendikal birliği gözetmek, bununla birlikte sendikal demokrasiyi işletmek, sınıfın istediği militan eylemleri dayatmak canalıcı bir öneme sahiptir.

Ayrı konfederasyon peşinde koşanlar, "Türk-İş'te birlik biçimsel birlik olacak, ama ayrı konfederasyon oluşturursak birliğe içerik kazandırırız" biçiminde görüşler ileri sürebiliyorlar. Bütün bunlar safsatadan başka birşey değildir.

İşçi sınıfının kendi partisinde siyasal birliği sağlanamadığı, siyasal öncülük sorunu pratikte çözülemediği sürece, sendikal birliğin biçimsel yanı kendisini şu ya da bu ölçüde her zaman dışa vuracaktır. Dört dörtlük bir devrimci sendikal birliğin ön koşulu siyasal birliğin sağlanmasıdır. Bugüne kadar dünyada yaşanan deneyimler açık biçimde göstermiştir ki ikisi arasında kopmaz bir bağ, karşılıklı etkileşim vardır. Bir başka deyişle, siyasal birliğin sağlanması gerçek devrimci sendikal birliğin oluşumunu hızlandırır. Diğer yandan, tek konfederasyonun varlığı da siyasal birliğin oluşumunu olumlu yönde etkiler.

Teori ve pratik bu güne dek bu olguyu defalarca kanıtlamışken, küçük burjuva devrimcileri, kendi konumlarından kaynaklanan pragmatik yaklaşımları nedeniyle işçi sınıfına zarar verici eylemlerin içinde bulunabilmektedirler. İşçi sınıfı devrimcileri bu konuyu her yerde bütün açıklığıyla ortaya koyarak hem işçi sınıfının kararlılığını pekiştirmeli, hem de ters yaklaşımlar içinde bulunan küçük burjuva devrimcilerini ikna etmelidirler.

Fazıl Acar, İzmir

Uzun yıllardır bir yandan çeşitli acılara neden, öte yandan çeşitli pazarlıklara konu olan

Kıbrıs sorunu nedir? - I -

Kıbrıs sorunu son sıralarda yine pazarlık masasında. Bu sorunun özünü doğru anlamak, hem doğru enternasyonalist tutum alabilmek, hem de Türkiye'nin dış siyasetini daha iyi kavrayabilmek açısından canalıcı önem taşıyor. Bu nedenle, gelecek sayımızda da sürecek olan bir derleme yaptık.

Kıbrıs sorunu derken "sorun" sözü çeşitli anlamlar taşıdı. İlk başlarda Kıbrıs halkının sömürgeciliğe karşı başkaldırısı, burjuva basınında "sorun" olarak adlandırıldı. Ondan sonra, burjuva ulusçuluğunun bölücü etkilerini kullanan emperyalist odaklar, "toplumlararası anlaşmazlık" kışkırttılar. Derken, bu "anlaşmazlık"lardan ve Yunanistan'ın da işe karışmasından yararlanan Türkiye finans-kapitali, Kıbrıs'ın 1974 Temmuz'unda el koyduğu bölümünü sömürgeleştirmeye başladı.

Bu süreç içinde Türkiye hükümetleri, hem Kıbrıs Türk halkını özümseyebilmek, hem de o bölgenin geleceğini "sağlama" alabilmek için, bölgede yaşayan nüfus kadar bir nüfusu da Türkiye'den Kıbrıs'a aktardı.

Türkiye tekelleri Kuzey Kıbrıs'ın en ücra köşesini bile sömürü ağına aldı. Bununla bağlı olarak Kuzey Kıbrıs'ın hava ulaşımından deniz taşımacılığına, postasından para birimine dek herşey Türkiye devletinin eline geçti. 1974 sonrasında kurulan Kıbrıs Türk Federe Devleti, dünya kamuoyuna, Kıbrıs'ın federe bir parçası gibi gösterilirken, gerçekte Türkiye'nin bir ili durumuna sokuldu. 16 Kasım 1983'te daha da ileri gidilip, tek yanlı bağımsızlık ilanıyla, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kuruldu. Kuşkusuz bu "bağımsızlığın" bağımsızlıkla hiçbir ilgisi yoktu.

Bu Türkiye burjuvazisinin alışılagelmiş taktiğidir. Uluslararası çelişkiler arasında cambazlık yaparak, Hatay'da da aynı taktiği uygulamıştı. Bağımsızlık, tarafsızlık, "Türklerin hakları"(!) derken Hatay'da birden Türk bayrakları belirdi ve 1939'da Fransa ile pazarlık içinde Hatay Türkiye'ye bağlandı. "Türk soydaşlarımız", "yavru vatan" çığlıkları arasında Kuzey Kıbrıs da aynı yoldadır.

Kıbrıs'ın kısa geçmişi

Kıbrıs sorununu daha iyi anlayabilmek için Kıbrıs'ın geçmişine kısaca bakmakta yarar vardır.

Kıbrıs çok eskiden beri doğal zenginlikleri ve özellikle stratejik konumuyla Akdeniz devletlerinin dikkatlerini üzerinde topladı. Ülke, Akdeniz'deki güçler dengesine göre sürekli el değiştirdi. Cenevizliler, Venedikliler derken 1571'de Osmanlı İmparatorluğu'nun sömürgeleri arasına katıldı. 1878 Osmanlı-Rus savaşları sırasında, Osmanlılar Çarlığa karşı İngiltere'yle bağlaşıklık kurdu. Anlaşma uyarınca Kıbrıs geçici olarak İngiltere'ye bırakıldı.

I. Dünya Savaşı'nda Osmanlılar bu kez emperyalist Almanya'nın yanında savaşa katılınca, karşı emperyalist cephede yer alan İngiltere Kıbrıs'ı sömürgeleri arasına kattı. Lozan Antlaşmasıyla Türkiye Kıbrıs üzerindeki hükümranlık haklarından vazgeçti.

Ada 1959 yılına kadar İngiltere'nin sömürgesi olarak kaldı. 1959'da İngiltere, Türkiye ve Yunanistan arasında Zürih'te bir antlaşma imzalandı. Buna göre Kıbrıs bağımsız bir cumhuriyet oluyordu. Yeni kurulacak cumhuriyetin bağımsızlığını da o antlaşmaya imza atan 3 ülke "garanti" ediyordu.

1960 Londra Antlaşmasıyla da Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulduğu resmen ilan edildi.

Bağımsızlığın kazanılması

Kıbrıs'ın bağımsızlığını kazanması uzun bir savaşım sonucunda oldu. Halk arasında sömürgeciliğe karşı savaş kıvılcımları daha 1930'larda birikmişti. Bu birikime dayanarak, Kıbrıs burjuvazisinin bir kesimi, Yunanistan burjuvazisinden de destek alarak 1950'de sömürgeciliğe karşı savaş başlattı. Gerilla savaşını yürütmek üzere, Yunan generali Grivas ile Makaryos EOKA örgütünü kurdular.

Sömürgeciliğe karşı savaş, Enosis belgisi altında başlatıldı. Enosis hareketi, Kıbrıs açısından İngiliz sömürgeciliğine karşı ilerici tohumlar taşıyan burjuva ulusçuluğunu da, Yunanistan'ın Kıbrıs'ı ilhak etmeye yönelik burjuva ulusçuluğunu da içinde barındırıyordu. Bu hareket, Kıbrıs bağımsızlık savaşına damgasını bastı. Sömürgeciliğe karşı savaş, burjuvazinin hegemonyasında yürüdü.

Kıbrıs'ta ticaret kesimini tutan bir komprador burjuvazi vardı. Burjuvazinin bu kolu sömürgecilerin yanında saf tuttu. Öte yandan, İngiliz emperyalizminin baskısına karşı kapitalizm daha çok kilise şemsiyesi altında gelişiyordu. Bu bakımdan antisömürgeci hareket içinde kilise ağırlık taşıdı.

Kıbrıs Türk kesimindeki burjuvazi çok cılızdı. Kompradorluğa aday olma çabası içinde sömürgeciliğe karşı savaşta İngiliz sömürge yönetiminin yanında yer aldı. Denktaş daha sonra *12'ye Beş Kala* adlı kitabında, "değişen dünya koşullarından habersiz olarak sömürge yönetimini desteklediklerini" söyledi ve işi masum bir düzeyde geçiştirmek, geçmişi küllemek istedi.

Hem komprador Rum burjuvazisiyle dalaşan, hem de bağımsızlık hareketine düşman olan Kıbrıs Türk burjuvazisi, Türk emekçileri Rumlardan ayırmak için daha 1950'lerde provokasyonlara başladı. Sömürgeciliğe karşı savaşın enosis belgisi altında yürümesi, Rum burjuva ulusçuluğu içeriği taşıması ve en önemlisi, bu uluçuluğun sınıfsal özü gereği Türklere ulusal baskıya doğru sık sık taşması, Kıbrıs Türk toplumu üzerinde Kıbrıs Türk burjuvazisinin etkisini pekiştirdi. Kıbrıs Türk emekçilerini antisömürgeci savaşıma yığınsal katılmaktan uzaklaştırdı, Denktaşların kucağına attı.

Kıbrıs kurtuluş savaşının başını işçi sınıfı çekmiş olsaydı, burjuva ulusçuluğuna karşı koyar, proletarya enternasyonalizmini öne çıkarırdı. Burjuva ulusçuluğu, sömürgeciliğe karşı haklı bir öz taşıdığı zaman bile, yine de halklar arasında bölücü etki yapıyor.

Işte Kıbrıs'ta güzel güzel birlikte yaşayan iki halkın arasına fitne sokulabilmesi, burjuva ulusçuluğunun yarattığı bölücü hava temelinde gerçekleşti. Bunu yalnızca emperyalizmin oyunlarıyla açıklayamayız ve burjuva ulusçuluğuna karşı savaşmadan emperyalizmin oyunlarını bozamayız.

Bağımsızlık sonrası

Bağımsızlıktan sonra Kıbrıs'ta kapitalizm hızla gelişmeye başladı. Bu bir yandan işçi sınıfını hızla geliştirdi, güçlendirdi. Öte yandan, burjuvazinin iç çelişkilerini azdırdı.

Kilise çok güçlüydü. Madencilik, şarapçılık gibi alanlarda tekeldi. Kooperatif hareketi ve bankası onun denetimindeydi. Bu temelde, bağımsızlıktan sonra EOKA'nın önemli bir kesimi için artık enosis gündemden gitti. Makaryos'un önderlik ettiği kesim, yine enosis belgisini sık sık kullanıyordu ama artık Yunanistan'a bağlanmayı pek istemiyordu.

Buna karşılık Kıbrıs Bankası da bir diğer odağı oluşturuyordu ve bu odağın devlet içinde devlet olan kiliseyle çelişkileri günden güne artıyordu. Kilisenin dev gücüne karşı Yunanistan'a yaslanmak isteyen bu kesimin, EOKA örgütünün enosis hevesi kursağında kalmış parçasıyla birleşmesi temelinde, 1970'te EOKA-B örgütü kuruldu.

Kıbrıs Türk burjuvazisi de bağımsızlık sonrasında palazlanmak için dişini tırnağına takmış uğraşıyordu. Rum burjuvazisi güçlü bir rakipti. Bunun için Kıbrıs Türk burjuvazisi kendine özgü, rakiplerinin giremeyeceği bir alan yaratma, yani Ada'yı bölme sevdasına düştü. Bu kez dayanacağı İngiliz sömürge yönetimi yoktu. Genel olarak emperyalizme, özel olarak da Türkiye'ye sırtını dayadı. Türkiye zaten yıllardır Kıbrıs'taki "soydaşlarının haklarını"(!) düşünüyordu.

Kıbrıs Türk toplumunun başındaki Küçükler ve Denktaşlar, Türkiye'yle birlikte "toplumlararası anlaşmazlık" kışkırtmaya hız verdiler. Bu arada birçok Kıbrıslı Türk devrimci, "aziz soydaşlarının" eliyle katledildi. Ardından Rumlar öldürdü denerek "soydaş" edebiyatı döktürüldü.

Rum kesiminde de enosis hevesi kursağında kalan eski EOKA'cılar aynı yönde çalışıyorlardı. Rum burjuvazisinin bir kesimi ve Yunanistan da bunları destekliyordu. Böylece 1963'ten sonra iki halkın arasını açma girişimleri yeniden alevlendi.

Görünüşte, "toplumlararası çatışma", gerçekte ise çeşitli burjuva kesimlerin, emperyalist odakların çelişki ve çıkarları Kıbrıs'ı bugüne getirdi. 1974'te önce faşist bir darbe yapıldı. Ardından Türkiye finans-kapitali, yurtsever subay Ecevit'in kumandasında Ada'ya "barış ve özgürlük" götürdü!

Ada'da sorun, yalnızca ABD emperyalizmi ve NATO'nun giriştiği bir komplodur diyenler iki toplumun arasını açmaya yardımcı oluyorlar. Rum burjuvazisinin, ya da Türk burjuvazisinin uluçuluğuna dokunmadan yapılan "anti-emperyalist" söylevler yabancı burjuva ulusçuluğuna karşı yerli burjuva ulusçuluğunu tutmak olur. İşçi sınıfını böler. Kıbrıs'ın kısa geçmişi, Lenin'in şu sözlerini canlı biçimde kanıtladı: "Proletaryaya hizmet etmek isteyenler, tüm ulusların işçilerini birleştirmeli ve *yerli* ve yabancı burjuva ulusçuluğuna karşı kararlı bir biçimde savaşmalıdırlar." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.20, s.25)

Yerli sözcüğünün altını Lenin çizmiş. Biz de çiziyoruz.

Oportünistlerin tutumu

1974'te Kıbrıs olayları patladığı zaman Türkiye'yi görülmemiş bir şovenizm seli kapladı. Bu curcuna içinde TKP, büyük eksiklerine rağmen, en enternasyonalist tutumu aldı. Bu tutum Türkiye'de tek kaldı ve ardından gelen yıllar içinde partinin, işçi sınıfının gönlünü kazanması açısından önemli bir yarar sağladı.

Ancak şimdi TBKP'li döneklerle yakından bağlı olan kadronun o zamanlar çıkardığı *Savaş Yolu* gazetesi, 18. sayısında çıkan bir yazıda Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili olarak şöyle hayıflanıyordu:

"Osmanlı İmparatorluğu yarı-sömürge bir imparatorluktur. Emperyalizm tarafından parsellenmiştir. ... Osmanlı despotluğunun yıkılışıyla birinci emperyalist paylaşım savaşı sırasında Kürdistan parçalanmış bugünkü konumunu almıştır. Türkiye, Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkıntıları üzerinde, emperyalizme karşı kurtuluş savaşı vermiş, politik bağımsızlığını elde etmiş, yeni bir devlettir.

"Türkiye ile Osmanlı İmparatorluğu'nun yapısı aynı değildir. Türkiye sömürge edinecek yapıdan uzaktır. Emperyalizm döneminde sömürge edinme şansını yitirmiştir."

Görüldüğü gibi yeni devlet tümüyle aklanıyor. O iç ya da dış sömürge edinecek yapıdan uzaktır, böyle bir güdüye sahip olamaz deniyor.

Türkiye sömürge edinecek yapıdan hiç de uzak değildir. Büyük emperyalist güçlerin varlığı koşullarında, kolayca dışa açılamaz. Ancak bu demek değildir ki hiç sömürgesi olamaz ya da sömürge edinmek için saldırganlık etmez.

Türkiye'de tekelci kapitalizm vardır. Finans-kapital ülke ekonomisine egemendir. Tekelcilik olgusuyla devlet içiçedir. Devlet tekelci kapitalizmi vardır. Bütün bunların doğal sonucu olarak dışa açılma, yani sömürgeler edinme "gereksinimi" gündemdedir. İşte Kıbrıs bu "gereksinimi" giderme yolunda bir girişimdir.

Ancak bu öz, çeşitli "savlar" ardında gizlenmeye ya da geçiştirilmeye çalışıldı. Biz burada, bu doğrultuda ileri sürülen üç görüşe değineceğiz. Birincisi, Ecevit hükümeti gerçekleştirdiği için yapılanın finans-kapitalle bağı olamayacağı görüşü. İkincisi, küçücük adayı finans-kapital ne yapsın görüşü. Üçüncüsü de, Amerikan emperyalizmi varken, Türkiye finans-kapitali bunu yapamaz diyen görüş.

Finans-kapitalin hizmetinde Ecevit

Kıbrıs'ta olanların Ecevit eliyle gerçekleştirilmiş olması, olayın finans-kapitalin çıkarlarıyla bağlı olmadığını değil, tam tersine artık Türkiye'de tüm burjuva hükümetlerin finans-kapitalin dümen suyunda yürümek durumunda olduklarını kanıtlar.

Emperyalizm kitabında Lenin şöyle diyor:

"Bir kez oluştuktan sonra ve

binlerce milyonu denetliyor olduktan sonra, bir tekelin, hükümet biçiminden ve tüm öteki 'ayrıntılar'dan bağımsız olarak, kamu yaşamının *her* alanına sızması kaçınılmazdır." (Lenin, *agy*, c.22, s.237)

Lenin, devlet tekelci kapitalizminin varlığı koşullarında hükümet biçimini bir "ayrıntı" olarak değerlendiriyor. Tekellerin ekonomide egemenliği hükümetin önüne ya bir "ayrıntı" olarak tekelci burjuvazinin dümen suyunda gitmeyi, ya da yığınların devrimci gücüne dayanarak tekellerin, finans-kapitalin egemenliğini kırmayı zorunlu bir seçim olarak koyuyor. Hangi yolu seçeceğini ise hükümetin kendi sınıfsal yapısı belirliyor.

Türkiye'de finans-kapitalin egemenliği olgusunu, CHP'nin sınıfsal yapısı ile birlikte ele aldığımız zaman, bir Ecevit hükümetinden barış ya da savaşta ne beklenebileceğini kolayca anlarız.

Şimdiki SHP gibi, o zamanlar da CHP genel olarak tekeldışı burjuvazinin sözcülüğünü yapan sosyal-demokrat bir partiydi. Tekeldışı burjuvazinin doğası ise, gazetemizde bir süredir yayınladığımız "Ulusal burjuvazi nedir" başlıklı yazılarda çok güzel açıklandı.

Bu yazılardan da anlaşıldığı gibi, Türkiye'de tekeldışı burjuvazi ne devrimci, ne de demokrat bir güçtür. Bu durumda bir CHP hükümetinden ancak tekellerin dümen suyunda giden bir "ayrıntı" olması beklenebilirdi.

Ecevit "barış", "kardeşlik", "özgürlük", "insanlık" gibi büyük sözleri bol keseden harcadı. Ama "insanlığın" küçük bir azınlığına ve "savaş" kışkırtıcılığına hizmette bulundu. Ecevit'in "güzel" sözleri Kıbrıs'ta olanların tekellerin yayılmacı çıkarlarıyla bağını gizleyen demagojiler olmaktan öteye gidemedi.

Küçücük ada masalı

Deniyor ki,. "Türkiye finans-kapitali Kıbrıs gibi küçücük bir ada için neden milyonlar harcasın."

Bu soru, finans-kapital olgusunu doğru anlamamaktan, ya da küçük burjuva konumlar nedeniyle anlamaya yanaşmamaktan doğuyor.

Kautski'nin emperyalizm anlayışını sergilerken Lenin şöyle diyor:

"Emperyalizmin karakteristik yanı tam da odur ki *yalnızca* tarımsal *değil*, ileri düzeyde endüstrileştirilmiş bölgeleri de (...) ilhak etmeye çabalar, çünkü 1) dünyanın zaten paylaşılmış olduğu gerçeği *yeniden paylaşım* tasarlayanları *her türlü* toprak parçasına uzanmaya zorunlu kılar, 2) emperyalizmin temel bir özelliği, hegemonya için, yani, doğrudan kendilerine olmaktan çok, karşı tarafı zayıflatmak ve *onun* hegemonyasını kırmak için toprak ele geçirmeye çabalayan büyük güçler arasındaki rekabettir." (Lenin, *agy*, c.22, s.268-269)

Yine Lenin, şöyle söylüyor:

"Finans-kapital, yalnızca önceden bulunmuş hammadde kaynaklarıyla değil, aynı zamanda potansiyel kaynaklarla da ilgilenir. Çünkü bugünkü teknik gelişme aşırı derecede hızlıdır ve bugün işe yaramaz olan toprak, eğer yeni yöntemler geliştirilirse (...) ve eğer büyük sermaye yatırılırsa, yarın geliştirilebilir... Potansiyel hammadde kaynaklarını dikkate alarak ve bağımsız toprakların son kalıntıları ya da zaten paylaşımı için verilen çetin savaşımda geride kalmaktan korkarak, finans-kapital, genel olarak olabilen en çok miktarda ve her yerde, her türlü toprağı, her türlü yöntemlerle ele geçirmek için çabalar." (Lenin, *agy*, c.22, s.261)

Lenin'in bu dedikleri, emperyalistleşmeye uğraşan Türkiye finans-kapitali için de geçerlidir.

Birincisi, çoktan, hem de dev rakiplerce paylaşılmış bir dünyada Türkiye finans-kapitali olabilen en çok ve her türlü toprak parçasına iştahlanacaktır. "Asıl zenginlikler güneyde" diye ağlaşmaları, Güney Kıbrıs'a da duyulan iştahın göstergesidir.

İkincisi, Türkiye finans-kapitali, yalnızca ortaya çıkarılmış kaynakları ve kısa erimli kârları değil, potansiyel kaynakları ve ileride vurulabilecek vurgunları da hesaba katacaktır. Örneğin, turizm, işgal öncesinde Ada'nın önemli bir döviz kaynağıydı. Öte yandan Magosa'yı açık liman, Maraş'ı serbest bölge yapma gibi "olanaklar" da potansiyel kaynaklara örnek gösterilebilir.

Üçüncüsü, rakibi Yunan finans-kapitalinin Ada'ya duyduğu "ilgiyi" önlemek de Türkiye finans-kapitali için önemli bir "sorundur".

Finans-kapitalin özü doğru kavranınca, görüyoruz ki, Türkiye finans-kapitalinin küçük ada diye "değmez" demesi gibi düşüncelere yer yoktur.

Amerikan emperyalizmi varken Türkiye'nin haddine mi düşmüş

Deniyor ki, "Amerikan emperyalizmi vb. varken Ada'yı sömürgeleştirmek Türkiye'nin haddine mi düşmüş".

Lenin, *Emperyalizm* kitabında Belçika, Hollanda gibi devletlerden söz ederken şöyle diyor:

"Bu küçük devletler sömürgelerini, çoğunlukla ellerinde tutabiliyorlarsa, bu yalnızca, büyük güçler, yağmanın paylaşılmasında bir anlaşmaya varmalarını engelleyen çıkar çatışmaları, sürtüşmelerle vb. çalkalandıkları içindir." (Lenin, *agy*, c.22, s.259)

Lenin'in bu sözleri, büyük emperyalist güçlerin varlığının, küçük devletlerin sömürge edinme ve bunları elde tutmalarına tümüyle engel olmadığını kanıtlıyor. Tam tersine onların aralarındaki çelişkiler küçük devletlerin sömürgecilik yapmasına olanak sağlıyor. Türkiye finans-kapitalinin sömürge edinme çabaları da bu çelişkilerde elverişli ortam bulabiliyor:

Durum net ve açıktır

Olayın özünü gizleyen görüşler, gerçekte apaçık ortada olan durumu gizlemeye çalışıyorlar. Durum net ve açıktır. *Bir kez*, burjuva basını, daha işgal sırasında işin özünü açıkça, hiçbir yoruma yer vermeyecek biçimde duyurdu. *İkincisi*, işgalin üzerinden somut verilerle dolu 16 yıl geçti ki bu süre içinde neyin ne olduğu apaçık kanıtlandı. Bu ikinciyi, daha ayrıntılı olarak ayrıca ele alacağız. Burada yalnızca birinciye bazı örnekler sıralayalım.

Ağustos 1974'te Ali Gevgilili şöyle yazıyordu:

"... Ankara'nın Kıbrıs'taki etkinliği, Batı Avrupa, Sovyetler ve özellikle Ortadoğu ile olan dışsal ilişkilerinde ekonomik yararlarını artırıcı yepyeni olanaklar yaratacaktır. Kıbrıs'ta olduğu gibi, anayurtta da bu olanakları öncelikle *ekonomik gücü* yükseltmek amacıyla kullanmak gerekiyor. ... Türkiye'nin *dış kaynak olanakları*, yeni statüsüyle büsbütün büyümektedir..." (Ali Gevgilili, Milliyet, 8 Ağustos 1974).

İzmir Ticaret Odası eski başkanı Dündar Soyer ise sorunu daha da açık koyuyordu:

"Artık Kıbrıs'ı ... *bir ekonomik ünitemiz* olarak da düşüneceğiz. ... Ada, gerekli çalışmalarla altyapı tesisleri sağlandığı takdirde Türk girişimleri için *yeni bir yatırım alanı* olabilir. Kıbrıs'ın AET ile ilişkileri bu hususta bazı kolaylıklar sağlayacaktır.

"... Kıbrıs barış harekatı bir başlangıçtır. Bu harekat, ancak ve ancak, Ada'daki Türk toplumunun siyasal, sosyal ve ekonomik bütünleşmesi gereği gibi sağlandıktan sonra son bulacaktır" (*Milliyet*, 8 Ağustos 1974).

Burjuva basınından daha çok örnek sıralanabilir. Ama verilen örnekler bile işin özünü açık seçik koymaya yetiyor. Burjuva basının bile kendi ağzıyla söylediklerini, "sosyalist" görünümlü küçük burjuva basını gizlemeye çalıştı.

Şimdi, ayrıca ele alacağız dediğimiz, 16 yılın gösterdiklerine gelelim.

16 yılın gösterdikleri

Bu konuyu üç ana eksen çevresinde ele alacağız. Bir, sömürgeleşme, iki, bunun uluslaşma sürecine etkileri ve üç, daha çok Türkiye'nin dış siyaseti açısından siyasal gelişmeler.

"Yavruvatan"a uzanan yardım(!) eli ya da sömürgeleşme

Kıbrıs'a yalnızca ordu değil, tüm burjuvazi çıkarma yaptı. Buna bazı verisel örnekler sıralayacağız.

Kıbrıs'ın resmi para birimi olan Kıbrıs lirası kaldırıldı, yerine *TL resmi para birimi olarak kabul edildi!* Posta Türkiye Cumhuriyeti'ne bağlandı. Kuzey Kıbrıs'a gidecek postanın altına Mersin-10/Türkiye yazmak gerekir. Telefon-teleks bağlantısı da Türkiye üzerindendir.

Deniz taşımacılığına Denizcilik Bankası el attı. Hava yolları THY'dan kiraladığı uçakları kullandı.

TC Ziraat Bankası, *Merkez Bankası* olarak ilan edildi. TC'nin tüm bankaları Kıbrıs'ta şubeler açtılar.

Kıbrıs bankalarındaki Kıbrıs liralarına el kondu. Bunlar TL olarak geri ödendi. (Kıbrıs lirası İngiliz sterlininden de daha değerli bir dövizdir!)

Milyarlarca liralık servete el kondu:

"Yüzlerce fabrika, yüzbinlerce dönüm narenciye bahçesi, binlerce turist yatağı içeren oteller, sulu tarıma elverişli yüzbinlerce dönüm toprak, bir o kadar zeytin ağacı, terkedilmiş şehir ve köylerde milyonluk servetler. 3 liman ve 1 havaalanı..." (*Kıbrıs ve Gençlik*, sayı 2, 17 Mart 1977).

KİT'lere Türkiye de ortaktır. Yönetim mekanizması Türkiye'nin elindedir.

30 küsur resmi ve özel kuruluş Kuzey Kıbrıs'a "hizmet" götürdü. (Kemal Savcı, *Özgürlüğün Zaferi Kıbrıs*, s.196)

Tüm bu "hizmet" götüren kuruluşlar, üstelik Kuzey Kıbrıs'ta vergi ödemeye yanaşmadılar. 1979'da açıklanan listelerde, vergi ödemeyenler arasında İş Bankası, Aksigorta A.Ş., Denizcilik Bankası, Deniz Nakliyat, Ziraat Bankası gibi "tanıdık" adlar vardır.

1975'te kurulan K.T.Sanayii İşletmeleri Holding'in yarı sermayesi Türkiye'nin özel ve devlet kuruluşlarınındır. Bu şirketin 40 işletmesi vardır ve 1978 yılında 2 milyon TL. kâr etmiştir. İşte bu iki milyonun yarısı, Türkiye finans-kapitalinin ve onun devletinin başka bir halkın sömürüsünden edindiği kârdır!

Kıbrıs'taki Türkiye yatırımlarına ilişkin ayrıntılı kâr rakamları bulmak güçtür. Ancak yukarıda tüm sayılan "hizmetler", "kâr" için değil de "yardım" için yapılacak değil ya! Türkiye'ye yapılan Amerikan "yardımlarına" karşı bağıranlar, neden Türkiye'nin Kuzey Kıbrıs'a yaptığı "Amerikan yardımları"na karşı da bağırmıyorlar? Gerçek anti-emperyalizm, gerçek enternasyonalizm bunu da gerektirir.

Türkiye, Kuzey Kıbrıs'ta istediğini yapıyor, yaptırıyor. Müdür atamadan, her türlü karar almaya kadar suyun başını tutmuş. Bunun en canlı örneği ithalat ihracat sınırlamalarıdır.

Türkiye'nin Kuzey Kıbrıs'a ihracatı, 1977'de 1973'tekinin 10 katı, 1985'te ise 1977'nin 2, 1973'tekinin 20 katıdır. Kuzey Kıbrıs'ın Türkiye'ye ihracatı ise oran olarak giderek azalan bir eğri izledi, örneğin 1985'te 1977 düzeyinden daha aşağıdaydı, çünkü Türkiye yasakladı.

Bu yasağa göre, Kuzey Kıbrıs, hem Türkiye'nin işine gelen malları yalnız Türkiye'den alacaktı, hem de kendisi bazı malları Türkiye'ye değil dışarı satıp Türkiye için döviz kazanacaktı. Vehbi Koç bunu şöyle "açıklamış": "KTFD sermaye sınıfı Avrupa ve İngiltere'deki Türk işçilerin dövizlerine el atıyor. Bu dövizlerle satın alınan Avrupa mallarını dönüp KTFD pazarlarından Türkiye'ye satıyor." (*Bağımsızlık Yolu*, Aralık 1979)

Kıbrıs Türk burjuvazisi yıllarca Türkiye diye haykırırken, Kıbrıslı Türkleri Rumlara karşı kışkırtırken, bunu "Türklük" aşkıyla yapmıyordu. Güçlü rakibi Rum burjuvazisine karşı, kendine özgü bir bölgeye sahip olmak ve Türkiye'yle "alışveriş", "iş" yaparak güçlenmek istiyordu.

Türkiye kapılarını kapayınca, Kıbrıs Türk burjuvazisinin önemli bir kesimi buna içerledi. Kıbrıs Türk Ticaret Odası'nın 18 Ekim 1978 tarihli basın bildirisinde şöyle deniyor:

"TC'den KTFD'ye nasıl ki her akla gelen emtiya serbestçe ithal edilebilirken TC'nin mevcut protokola tamamen ters, KTFD'den TC'ye yalnız 100 küsur mamülün girmesine izin vermesini de bir türlü anlamıyoruz. Ortak Pazar'ın yani İngiliz, bir Alman, bir Fransız, bir İtalya'nın TC'ye tanıdığı ticari hakları nasıl olur da TC bize tanımaz. Bunu da anlayamıyoruz. Herhangi bir TC vatandaşı ve kuruluşu KTFD'de her türlü işi yapar, banka açar, büro açar, ihalelere katılır, dilediği herhangi bir ticari faaliyette bulunur da, zavallı bir adalı KTFD vatandaşı, bunların hiçbirini TC'de yapamaz. Bunu da anlayamıyoruz.

"Bize, birisi sus, sen kim oluyorsun demeye kalkmasın. Çünkü senelerce baskı görmüş Kıbrıs Türkü, mutlu Barış Harekatı'nın hedeflerinden ikincisini de tatmak ister. Ekonomik özgürlüğünü ister."

Bu aynı zamanda IMF'lerin, AET'lerin Türkiye'ye yaptığı dayatmaları bin beteriyle Türkiye'nin de Kuzey Kıbrıs'a uyguladığının kanıtıdır. Türkiye'de, IMF'lere, AET'lere karşı bağıranlar, biraz da "yerli" IMF'leri, AET'leri görsünler. Yoksa anti-emperyalizm kılıfı altında, büyük ortaklarıyla olan çelişkilerinde "kendi finans-kapitalimiz"in yanında saf tutmuş olunur!

Kuzey Kıbrıs'a dönelim. KTFD Bakanlar Kurulu, 26 Temmuz 1979 tarihli resmi gazetede bir "Emirname" yayınladı. Bu emirnameye göre 108 çeşit malın TC dışından ithali yasaklandı. Yasaklanan mallar arasında "bazı yiyecek maddeleri, motorlu araçlar, alkollü içkiler, ilaç, elektirikli ev eşyaları, ... bulunuyor." (*Kuzey Kıbrıs*, 2 Temmuz 1979)

Bu halk arasında geniş tepki yarattı. CTP'nin gayri resmi haftalık yayını *Yeni Düzen* gazetesi, bu konuda şöyle diyordu: "Bu 'emirname' doğrudan Kuzey Kıbrıs'ın bir vilayet olmasını öngörmektedir." (*Yeni Düzen*, 5 Temmuz 1979) (abç)

Söz konusu emirname, Nisan 1980'de değiştirildi. Küçük bir ödün ile, 108 madde 15'e indirildi! Ama bu kalan 15, en canalıcıları, yani Koçların, MESS patronlarının ürettiği önemli mallar oldu. İthal yasağı, "Türkiye menşeli olmayan motorlu araçlar, buzdolapları, çamaşır makinaları, kristal avizeler, halılar ..." diye gidiyordu. (*Rapor* gazetesi, 5 Nisan 1980)

Gelişmeler, 1980 sonrasında da aynı yönde sürdü, sömürge ilişkisi büyüdü. 1986'da başbakan olarak, koca bir heyetle Kuzey Kıbrıs'ı ziyaret eden Turgut Özal, Lefkoşe'de yaptığı konuşmada "kendimi Türkiye'nin bir ilinde hissediyorum" (*Cumhuriyet*, 3 Temmuz 1986) derken, uçakta giderken de şöyle dedi:

"ABD nasıl Türkiye'ye yatırım yapan Amerikan işadamlarına güvence veriyorsa, ben de Türkiye işadamlarına vereceğim." (*Hürriyet*, 4 Temmuz 1986)

Burjuvazi Kuzey Kıbrıs'ı sömürgeleştirdiğini artık gizlemeye bile kalkmıyor. Örneğin, *Nokta*'nın 28 Şubat 1988 tarihli sayısında yayınlanan bir yazıda, Kuzey Kıbrıs'ın konumu, "Türkiye'nin serbest bölgesi Kıbrıs" başlığıyla açıklanıyor. Yazıda, Türkiye finans-kapitalinin, döviz ticaretinden büyük paralar vurmak için, Tahtakale-İsviçre-KKTC üçgeninden yararlandığı belirtilirken, "bir Tahtakale tüccarı"nın ağzından şu sözler aktarılıyor:

"... Dövizi kontrol etmek isteyen Türk hükümeti, *istediği takdirde* Kıbrıs'taki bankaların hesabını *kontrol edebilir.*"

Türk hükümetinin, *ayrı* ve bağımsız bir devlet olduğunu ileri sürdüğü KKTC'de banka hesaplarını kontrol edebilmesi, yalnızca bir durumda olanaklıdır: Sömürge ilişkisinde!

Hürriyet'in 18 Mart 1988 tarihli bir haberinde bu ilişki daha açık konulmuş. Haberin başlığı şöyle: "KKTC'ye ekonomik reçete heyeti: Türkiye IMF oldu." Alt başlık konuyu daha da "açıyor":

"24 Ocak 1980'de Uluslararası Para Fonu'nun Türkiye'de yaptığı işleri, şimdi Türkiye KKTC'de yapıyor... Yardım heyeti, KKTC'nin tüm yatırımlarını *kontrol altına* alırken, vergi, bankacılık ve kambiyo alanlarında yapılacak düzenlemeleri de *gözden geçiriyor.*" (abç)

IMF, emperyalizmin önemli bir uluslarüstü mali kuruluşudur. Emperyalistleşme aşamasındaki Türkiye de, sömürgesi durumuna getirdiği Kuzey Kıbrıs'la ilişkilerinde bir emperyalist *gibi* davranıyor.

İşçi sınıfımızı, tüm emekçileri, kanını kurutasıya sömürenler Kuzey Kıbrıs'ın sömürgeleştirilmesinin de sorumlularıdır. İşçi sınıfımız onlardan Kuzey Kıbrıs'ın da hesabını sormalıdır. Kuzey Kıbrıs halkının yanında daha aktif yer almalıdır.

(Devam edecek)

Türkiye, Kıbrıs Türk halkı için self-determinasyon istiyormuş

İsteme komşuna gelir başına

Denktaş'ın zirvede takındığı TC patentli bu tutum çok hoştur ama kimseyi kandıramayacak kadar boştur.

Kıbrıs sorununa çözüm bulabilmek için, Rauf Denktaş ile Rum lideri Yorgo Vasiliu, BM genel sekreteri Perez de Cuellar başkanlığında, yeniden biraraya geldiler. Denktaş'ın, yıllarca durup durup Kıbrıs Türk toplumunun "halk" olarak tanımlanmasında ve "self-determinasyon"da ısrar etmesi üzerine görüşmeler kilitlendi. Zirve hiçbir sonuca bağlanmadan dağıldı. Denktaş istifa etti, yeni seçimlerden sonra belki yeniden görüşmeler olacak.

Merkezi hükümete bağlılığını kanıtlarcasına her zirve öncesinde ve sonrasında İstanbul'a uğrayan "KFTD cumhurbaşkanı" Denktaş, yaptığı basın toplantısında, ne istediklerini ve bundan sonra olması gerekenleri şöyle açıkladı:

"Biz federasyon isteyen tarafız. Federasyon eşit şartlarda olur. Self-determinasyon kabul edilirse olur ve biz artık bunun peşinde koşmak zorunda değiliz. Her iki tarafın uzmanları oturur, karşılıklı görüşleri değerlendirir ve eğer temel sorunlarda uzlaşma sağlarlarsa üst seviyeye getirebilirler." *(Cumhuriyet*, 6 Mart 1990)

Denktaş'ın bu tutumu, beklendiği üzere, TC hükümetinden büyük bir "destek" gördü. "New York fiyaskosu"nun faturası Denktaş'a çıkarılamaz diyen Dışişleri Bakanlığı yetkilileri şöyle eklediler:

"Denktaş, davasını temeli son derece sağlam, uluslararası trendlere, hukuka, normlara uygun bir şekilde götürüyor." *(Cumhuriyet* 6 Mart 1990)

Denktaş'ın zirvede takındığı TC patentli bu tutum çok hoştur ama kimseyi kandıramayacak kadar boştur. Bir kez, bunca zirve oldu, Kıbrıs Türklerinin "halk" olduğu ve "self-determinasyon" hakkının bulunduğu şimdi hatırlandı. İkincisi, aynı hakkın Rum tarafına tanınması, Rum halkının da enosis hakkının kabul edilmesi demektir ki, bunu kendileri duymak bile istemezler. Üçüncüsü de, madem uluslararası trendlere, normlara vb. pek uygun, Türkiye'de Kürt halkının aynı hakkı neden, değil tanımak, ağza bile alınmıyor?

İşçi sınıfımız her üçünü de gönül rahatlığıyla savunuyor. Ama burjuvazi, parça doğruları alıp kendi sömürücü ve sömürgeci amaçları için kullanmaya kalktı mı böyle komik oluyor. Gerçekte burjuvazinin bütün derdi, Rum tarafı yüzünden kilitlenmiş zirveler senaryosuyla dünya kamuoyunu kandırıp Kuzey Kıbrıs'ı ilhak etmektir.

Nitekim Ecevit, Kıbrıs sorununda bu mantıkla tutarlı olan çözüm(!) önerisini patlattı:

"Bir ara çözüm olarak KKTC yalnızca dış ilişkileri ve dış güvenliği bakımından Türkiye'ye bağlı fakat rejimini kendisi belirleyen ve tüm iç işlerini kendi bildiği gibi yürüten bir özerk devlet durumuna gelebilir." *(Cumhuriyet*, 6 Mart 1990)

Bugün KKTC sözde "bağımsız", gerçekte ise özerk bile değildir. Ecevit, bugünkü durumla, resmen ilhak "ara"sında, sözde "özerk" bir statü öneriyor. Böylece dünyayı ilhaka biraz daha alıştırmayı düşünüyor. İnönü ve Demirel, Ecevit'i eleştirdiler ama dertleri, bu önerinin izlenen taktik açısından açık vermesiydi.

Burjuvazinin niyeti bellidir ve bunu engelleyecek olan zirveler vb. değil, devrimdir.

Doğan Kaygusuz

"Ulusal burjuvazi" devrimci hareket için doğru anlaşılması canalıcı önem taşıyan bir konudur

"Ulusal burjuvazi" nedir? -IV-

Güncel önemi olan bu konuyu aydınlatan ve Aralık 1979'da R. Yürükoğlu tarafından yazılmış olan uzun bir yazının dördüncü bölümünü aşağıda yayınlıyoruz. Bu bölümde, tekeldışı burjuvazinin ekonomik toplumsal konumu ele alınıp tamamlandıktan sonra, siyasal özelliklerine geçiliyor.

Tekeldışı burjuvazi ile küçük burjuvazi arasındaki çelişkilerin yapısı

Küçük burjuvazi ile tekeldışı, ya da tekelci burjuvazi arasında kesin, belirleyici bir fark, daha açıkçası *sınıf farkı* vardır. Küçük burjuvazi, burjuvazinin küçüğü demek değildir. Burjuvazinin parçası değildir. Küçük burjuvazi burjuva özellikler taşır ama kazancının çoğunluğu kendi emeğinden gelir. Tekeldışı burjuvazinin geliri ise ücretli emek sömürüsüne dayanır. Tekeldışı burjuvazi, sömürgen bir sınıf olan burjuvazinin parçasıdır.

Küçük burjuvazi ile burjuvazi arasındaki fark, ilk bakışta, kullanılan işçi sayısı ile belirlenen bir küçüklük-büyüklük, yani *nicelik* farkı gibi gözükür. Oysa aradaki fark, bu niceliğin yarattığı *niteliksel* bir farktır.

Örneğin, bir çırak çalıştıran marangozla, 8 işçi çalıştıran mobilyacı arasındaki fark, o mobilyacıyla 9 işçi çalıştıran bir mobilyacı arasındaki gibi bir fark değildir. Marangoz küçük burjuvadır. İki mobilyacı, biri ötekinden daha varlıklı küçük kapitalistlerdir.

Bu çizgiyi çekebilmenin canalıcı önemi vardır. Yoksa "küçük işletmeler" tekerlemesinin tuzağına düşersin. Bu da, tekerlemeyi geveleyenin eğilimine göre ya tekeldışı burjuvazinin önemli kesimini küçük burjuvazi içine, ya da küçük burjuvazinin önemli kesimini liberal burjuvazi içine sokmak anlamına gelir. Sonuçta devrimin bağlaşıkları konusu çıkmaza girer.

Küçük burjuvaziyle, burjuvaziyi ayıran farkın niteliksel, *sınıfsal* oluşunun getirdiği çok önemli bir sonuç vardır. Küçük burjuvaziyle burjuvazi arasındaki çelişkiler, burjuvazinin iç çelişkilerinden farklıdır.

Burjuvazinin iç çelişkileri, *sömürünün paylaşımından* doğan çelişkilerdir. Oysa burjuvaziyle küçük burjuvazi arasında sömürü ilişkisi de vardır. Burjuvazi, küçük burjuvaziyi de sömürmekte, yarattığı değere el koymaktadır.

Küçük burjuvaziyle burjuvazi, özellikle tekelciler arasındaki çelişkiler günümüz koşullarında oldukça karmaşıklaşmıştır. Devrimimizin en temel konularından biri olan küçük burjuvazinin devrimci olanaklarını belirleyecek bu konumun, küçük burjuvazi üstüne yapılacak bir çalışmada incelenmesi gerekir. Yalnız şunu belirterek geçelim ki, burjuvazinin, özellikle onun tekelci kesiminin günümüzde küçük burjuvazi üstüne yaptığı etki *iki* yönlüdür.

Bir yanda *geleneksel* küçük burjuvazi hızla erimekte, yoksullaşmakta, proleterleşmektedir. Bu durum, bu kesimde şiddetli tepkiler oluşturmaktadır. Öte yanda, aynen tekeldışı burjuva ile ilişkisinde olduğu gibi, bu eriyen geleneksel küçük burjuvazinin yerini yenisi ve tekelci kapitalizme yamalısı, bağımlısı almaktadır. Örneğin terziler, kunduracılar yok olurken, "yan sanayici" küçük burjuvalar vb. gelişmektedir.

Bu iki yönlü etki, küçük burjuvazi içinde çok karmaşık ve çelişkili süreçler yaratmaktadır. Ama genelinde tekelci burjuvazinin bu kesimi üstüne olan etkisi, tekeldışı burjuvaziye olduğundan çok daha ağır ve bunaltıcıdır.

Tekeldışı burjuvazinin içindeki çelişkilerin yapısı

Tekeldışı burjuvazinin de içinde çelişkiler vardır. Küçük-orta işletme ayrımı, bu çelişkileri bir dereceye dek anlatabilir. Küçük kapitalistin ekonomik durumu daha oynak, daha güçsüzdür, kendisi küçük burjuvaziye hem ekonomik konum, hem kafa yapısı olarak oldukça yakındır. Orta kapitalist daha iyi durumdadır vb. Dediğimiz gibi, küçük-orta sermaye ayrımı, tekeldışı sermayenin içindeki çelişkileri bir dereceye dek açıklayabilir.

Türkiye'de kapitalizm *derinleştikçe*, hem kendi içinde, hem enternasyonal alanda *işbölümü* ve giderek *entegrasyon* ilerledikçe tekeldışı sermayenin iç çelişkileri de giderek onun *iç* ve *dış* tekelci sermayeye olan bağımlılığının yapısından kaynaklanmaktadır. Nasıl yerli tekelci burjuvazinin içindeki çelişkiler giderek daha fazla oranda emperyalizmin çelişkilerinin Türkiye'deki yansıması anlamını taşıyorsa, bu da öyledir. Emperyalizme bağımlı kapitalizm *derinleştikçe*, tekeldışı sermayenin içindeki çelişkiler giderek daha fazla oranda emperyalizmin ve yerli tekelci sermayenin içindeki çelişkilerin kendi düzeyinde bir izdüşümü olarak ortaya çıkmaktadır. Tekeldışı sermayenin çelişkilerinin tekeldışı düzeyde yeniden üretimi olmaktadır.

Biraz daha somutlayalım. Tekeldışı sermaye tekelci sermayeye bağımlıdır. Ekonominin genel işleyişi yanında bu bağımlılık, belirli tekeldışı işletmelerin alt sözleşmelerle ya da çeşitli başka yollarla belirli tekelci işletmelere bağlanması ile ortaya çıkar. Böylece bu belirli tekelci işletmeler arasındaki rekabet ve çelişkiler, onlara bağlanmış tekeldışı işletmeler arasında doğrudan yansır.

Tekeldışı sermayenin iç çelişkilerinin bu özelliği, onun *bir bütün olarak* tekelci sermayeye karşı direnişini giderek olanaksızlaştıran en önemli nedendir. Tekeldışı sermayenin giderek tekelci sermayenin "taban örgütü" olarak işlev görmesi süreci böylece, tekeldışı burjuvazinin tekelci burjuvaziye karşı direnişindeki *siyasal birliği* kırar, onun etkin bir toplumsal güç olarak işleyişini giderek ortadan kaldırır.

Burjuvazi-emperyalizm ilişkileri ve genel değerlendirme

Tekeldışı oisun, tekelci olsun Türkiye burjuvazisi uluslararası kapitalist işbölümü içinde emperyalizme bağımlıdır. Bu bağımlılığın mekanizması, yerli burjuvazinin çeşitli guruplarını değişik biçimde etkiler. Yukarıda da değindiğimiz gibi, bu etkileyişte sermaye-işletme büyüklüğü herşey değildir. Bunun yanı sıra başka ögeler de etkileyicidir.

Türkiye burjuvazisiyle emperyalizm ilişkileri, birbirine bir dereceye dek izdüşen *iki düzeyde* ele alınmalıdır. *Birincisi*, emperyalist sermaye ile tekeldışı ya da tekelcisi olsun yerli sermaye arasındaki çelişkiler genelinde egemen-yönetilen ilişkisi olarak ortaya çıkmaktadır. *İkincisi*, emperyalist sermaye ile yerli sermaye (tekeldışı ve tekelci) arasındaki çelişkiler, kapitalizm derinleştikçe artan oranda emperyalist sermayenin kendi çelişkilerinin yerli sermaye içinde yeniden üretimi olarak ortaya çıkmaktadır.

Türkiye burjuvazisinin iç çelişkilerinin giderek büyüyen bölüğünün, emperyalizmin kendi çelişkilerinin yansıması oluşu, Türkiye burjuvazisinin yapısına, iç çelişkilerine ve emperyalizmle ilişkilerine, yeni, *üçüncü* bir boyut getirmektedir.

Birinci boyut, yerli burjuvazinin kendi içindeki güç hiyerarşisidir. Küçük-orta-büyük kapitalist, ya da tekeldışı-tekelci kapitalist ayrımları bu güç hiyerarşisinin anlatımlarıdır.

İkinci boyut, yerli burjuvazinin birinci boyuta yani kendi içindeki güç hiyerarşisine tutarlı olarak emperyalizmle olan ilişkisidir. Yerli tekelci burjuvazinin emperyalizmin işbirlikçisi (ki bu yerli tekelci burjuvaziyle emperyalizm arasında çelişki olmadığı anlamına gelmez), tekeldışı burjuvazinin emperyalizme (hiç olmazsa nesnel olarak) karşılığı ayrımı bu ikinci boyutun anlatımıdır.

Üçüncü boyut, yerli burjuvazinin iç çelişkilerinin giderek artan bölüğü emperyalist çelişkilerin yansıması olduğundan bu çeşit çelişkiler, küçük-orta-büyük kapitalistleri ya da tekeldışı ve tekelci kapitalistleri *dikey* olarak dilimler. Böylece, genel olarak yerli burjuvazi ve özel olarak da tekeldışı (liberal) burjuvazi iyice *heterojen* bir yapı kazanır.

Bu genelleme, bizce tüm geçiş kuşağı ülkelerinde ve azgelişmiş ülkelerde kapitalizmin ve devlet tekelci kapitalizminin gelişmişlik düzeyine bağlı olarak değişik ölçülerde geçerlidir. Bu ülkelerin emperyalist sermayenin yeniden üretimi sürecinin içinde yer alması, uluslararası işbölümünde ve "sermayenin, emperyalist sermayenin hegemonyasında uluslararası yoğunlaşması" sürecinde, çok çeşitli bağımlılık bağlarını yanında getirir. Bu gelişimin *iki sonucu* vardır. Birincisi, yerli burjuvazinin elinde üretilen artık-değerin bir bölümünün emperyalist sermayeye transferidir, ki bu yerli burjuvazi ile emperyalizm arasındaki *çelişkilerin ekonomik temelidir*. *İkincisi*, yerli tekeldışı burjuvazinin, ulusal burjuvazinin, emperyalizme, az gelişmiş ülkelerde tarihsel olarak ortaya çıktığı dönemdeki yapısından çok daha *varoluşu ile bağımlı* olmasıdır.

Bu söylediklerimizden çıkan sonuç şudur ki, *Türkiye'de tekeldışı burjuvazi "anti-emperyalist" bir toplumsal güç değildir.* Tekeldışı burjuvaziyle emperyalizm ve yerli tekelci burjuvazi arasında önemli çelişkiler vardır. Bunlar ortadan kalkmamıştır ve toplumsal yaşamda oynadıkları bir rol de vardır. Ne var ki, bu çelişkiler yerli tekeldışı burjuvaziyi artık emperyalizme karşı *kararlı*, etkin, *özerk* ya da *bağımsız* bir güç olmaya götüremez.

Bu bölümü bitirmeden önce bir noktayı daha vurgulamak gerekir. Bizim söylediklerimiz, tekeldışı burjuvazinin tümü için bir genellemedir. Oysa tekeldışı burjuvazi heterojen bir guruptur. Tekeldışı burjuvazinin alt kesimlerinin, ekonomik yönden en güçsüz kesimlerinin, emperyalizme en az doğrudan bağlı kesimlerinin (ki siyasal sahnede sol sosyal-demokratlarca temsil ediliyorlar) konumu öteki kesimlere göreli olarak daha ileridir.

Tekeldışı burjuvazinin sözünü ettiğimiz heterojenliği, tekeldışı burjuvazi içinden tekellere ve emperyalizme *gerçekten* karşı siyasal temsilciler ya da guruplar fırlatabilir. Ve bu guruplar, Marks'ın *Manifesto*'da değindiği gibi yaşanacak bir devrim sırasında halk sınıflarının siyasal ordusu içinde yer alabilir.

Ne var ki, bu "kayıtlar", tüm heterojenliği içinde, tekeldışı burjuvazinin herhangi bir kesiminin *gerçek* anti-emperyalist, *gerçek* anti-tekelci olduğu anlamına gelmez. Belirli bir toplumsal gurubun ekonomik ve toplumsal açıdan değerlendirilmesi ile o gurubun içinden az sayıda "dönek" çıkması birbiriyle çelişmez. Bu konuya daha sonra döneceğiz.

Şimdi en başa, oportünistlerin "ulusal burjuvazinin üstün yetenekleri" üstüne yaptıkları saptamalara dönelim ve kendi sıralamamızı yapalım:

1. Türkiye'de tekeldışı burjuvazi devrimci bir güç değildir, devrimci bir program uygulayamaz.
2. Türkiye'de tekeldışı burjuvazi gerçek bir halk hükümetinden, ileri demokratik devrimden yana değildir.
3. Türkiye'de tekeldışı burjuvazi anti-emperyalist değildir (ki, bu Türkiye'nin bugününde temel olarak emperyalist ekonomik ilişkilerden bağımsızlık istemek demektir.)
4. Türkiye'de tekeldışı burjuvazi cephenin temel direklerinden olmadığı gibi, halk sınıflarının devrim için kurulacak cephesinde yer de almayacaktır.
5. Türkiye'de tekeldışı burjuvazinin ileri demokratik halk devrimi iktidarını halk sınıflarıyla paylaşacağı görüşü de gülünçtür.

İleri Demokratik Halk Devrimi ve tekeldışı burjuvazi

Oportünist ve ortacıların, liberal burjuvaziyi ileri demokratik düzenden, gerçek bir halk iktidarından yana devrimci bir güç olarak gördüklerini ve devrimden sonraki iktidarı onunla paylaşmayı düşündüklerini örnekleriyle görmüştük.

Oportünistler, hakkını verelim, bu anlayışlarıyla tutarlı bir siyasal çizgi izlediler. Liberal burjuvazi devrimden yüz çevirmesin diye savaşımı onun kabul edebileceği sınırlara hapsettiler. Liberal burjuvazinin "cephedeki yerini alması" uğruna ödün üstüne ödün verdiler. Kuyrukçuluk bu tutumun sürekli siyaseti oldu. Devrim, can güvenliği komiteleri gibi kavramlar, "serüvencilik" oldu, "kardeş kavgası" olarak ilan edildi.

Oportünistler bir yandan bu *suçları* işlerken, öte yandan kendilerini suçüstü yakalayan Lenincilere karşı aşağılık bir yalan ve fiziksel saldırı kampanyası ile yürüdüler.

Devrimimizin ana sorunu olan kent ve kır küçük burjuvazisini kazanma boylu boyunca önümüzde dururken, böyle yöntemlerle liberal burjuvaziyi "kazanma" en başa alındı.

Türkiye'de tekeldışı burjuvazi devrimci değildir

Oportünistlerin liberal burjuvaziyle bağlaşıklık konusunu başa almalarının nedeni, liberal burjuvaziyle tekelci burjuvazi arasındaki çelişkilerden kalkarak, "liberal burjuvazi devrimci bir güçtür, devrimde potansiyel bağlaşıktır" tezine varmalarıdır.

Atılım, "ulusal burjuvazi"yle, bazen de onun "sola açılan" kesimiyle cepheleşme için yaptığı binlerce yakarmanın birinde şöyle diyor: "Kendilerine sosyalist diyenlerden kimileri bu güncel soruna çok dar açıdan yanaşıyorlar. *Kimi zaman ayrışım yapmadan, burjuvazinin hepsini bir çuvala dolduruyorlar*" (*Atılım*, Mayıs 1975, "Bağlaşıklık Sorunu"). *Atılım*'ın dediği yanlışı yapanlar varsa (ki var) bu açık bir yanlıştır, sekterliktir. Ama *Atılım* ne yapıyor? Liberal burjuvaziyi o çuvaldan çıkarıp, halkın, devrimci güçlerin arasına katıyor. Bu da menşeviklikdir.

Burjuvazinin tekelci ve tekeldışı kolları arasındaki çelişkileri unutmamak, bu iki gücü aynı torbaya sokmamak ayrı şeydir, bu gerçekten zıplayıp tekeldışı burjuvaziyi halkın devrim cephesine sokmak ayrı şeydir. Bizim hiçbir söylediğimizden burjuvazinin içindeki çelişkileri yok saydığımız sonucu çıkarılamaz. Türkiye'de tekeldışı burjuvazinin devrimci bir güç olmadığını, ekonomik ve toplumsal açıdan özerkliğini, bağımsızlığını yitirmekte olduğunu söylemek, onu tekelcilerle aynı torbaya koymak değildir. Akla kara arasındaki gri tonları sorunudur. Liberal burjuvazinin devrimci bir güç olmadığı gerçeğinden kalkarak onu tekelci burjuvazi ve emperyalizmle aynı saymak, aralarındaki çelişkileri görmemek sekterlik, "solculuk" olur. Öte yanda, tekeldışı burjuvazi ile tekelci burjuvazi arasındaki çelişkilerden kalkarak liberal burjuvaziyi cepheye girecek bir devrimci güç olarak görmek de oportünizmdir. Halka ihanettir. *Atılım*'ın yaptığı işte bu ikincisidir.

Tekeldışı burjuvazi ve bağlaşıklık konusunda tek doğru tutumu Leninciler getirmektedir. Türkiye'de tekeldışı burjuvazi *devrimci bir güç değildir*. Sömürgen bir sınıftır ve halk sınıfları içinde yer almamaktadır. Bu özelliklere sahip bir toplumsal kesim, devrimci güçlerin cephesine gelmez. Hayaldir. İstediğince yalvar yakar, onun devrimle işi yoktur, o devrime karşıdır. Hatta, devrimci durum derinleştikçe, halk sınıflarının saldırısı şiddetlendikçe, bu kesimin giderek daha büyük bölümü *karşı-devrim* saflarına geçecektir.

Komünist Manifesto'da "sınıf savaşımı çözümleyici ana yaklaştığı zamanlarda, egemen sınıf içinde, hatta baştan sona tüm eski toplum içinde süregiden çözülme, öylesine şiddetlenip, belirgin bir karakter alır ki, egemen sınıfın küçük bir bölümü (sınıfıyla-*I.G.*) bağlarını koparıp, geleceği elinde tutan sınıfa, devrimci sınıfa katılır" denir. (Komünist Manifesto, *Seçme Eserler*, Üç ciltlik, İngilizce basım, c.1, s.117) Bu tarihsel yargı, Türkiye için de doğrudur. Ülke devrim anına yaklaştıkça, tekeldışı burjuvazinin çoğunluğu ve etkin siyasal güçleri karşıdevrim safına geçerken, bu arada küçük bir kıymık halk safları arasına geçecektir. Ama bu gerçek ne genel yargıyı değiştirir, ne de Marksistlerin tüm siyasetlerini bu kıymık üstüne kurmalarını gerektirir. Tekeldışı burjuvazi devrimci bir güç değildir, halk cephesinde yeri yoktur.

(Devam edecek)

İşçi sınıfı hareketi yeni durumu değerlendiriyor:

İflas eden Marksizm değil, Marksizmi uygulamayanlardır

Dünya bir altüst olma dönemine girdi. Bu yeni durumu doğru değerlendirmek ülkemizdeki işçi sınıfı devrimcileri için canalıcı öneme sahiptir. Böyle önemli bir değerlendirmenin bir bölümünü aşağıda yayınlıyoruz.

Sosyalist sistem

Dünya sosyalist sistemi hızlı bir çöküş, dünya komünist hareketi hızlı bir çözülme içindedir. Bu durum, asıl olarak Sovyetler Birliği'yle bağlıdır. Sovyetler Birliği'ndeki durum ise bir yönüyle devrimin içinde yer aldığı nesnel koşullarla, bir yönüyle devrimden sonra SBKP'nin yaptığı hatalarla bağlıdır.

Rusya'da devrim, sosyalizm için minimum bir taban üzerinde gelişti. Bunun getirdiği tarihsel bir açmaz vardı. Böyle bir üretim güçleri tabanında kurulacak toplumun, başkalarını da sömürmeden, ekonomik yarışmayla emperyalizmi geçmesi olanaksızdı.

Sovyetler Birliği'nin ekonomik yarışma içinde emperyalizmi geçmesi bir yana, halkına ileri kapitalist ülkelerdekine benzer bir yaşam düzeyi sunamadıkça emperyalizm karşısında tutunabilmesi, likidasyon tehlikesini atlatabilmesi son derece zordu.

Zorun başarılamayışı ikinci noktayla bağlıdır: SBKP arka arkaya hatalar yaptı. Sovyetler Birliği'nin büyük görevi, dünyadaki devrim oluşumlarına her yoldan yardım etmekti. Oysa Sovyetler Birliği'nin tek misyonu, Lenin öldükten sonra giderek artan biçimde emperyalizmi barış içinde ekonomik yönden geçmeye kaydırıldı. Hatta, tarih vererek, "çelik ve süt üretiminde ABD'yi geçtiğimizde", ya da "1980'de komünizme varacağız" dendi. Dünya devrimci gelişmesinin kanalı yanlış yöne çevrildi.

Hatalar yaptıkça partinin getirdiği önlemler Marksizmin daha da dışına düştü. Ekonomide sosyalizm adına yapılan zorlamalar, sosyalist ülkeler arasındaki ulusçu çekişmeler, Komekon'un daha başından sosyalist entegrasyonun değil, ulusçu ayrılıkçılığın organı yapılması: Sovyetler Birliği dışında küçük ülkeler olan sosyalist ülkelerin hepsi ayrı çelik endüstrisine, elektronik endüstrisine vb. sahip olmak için boğuştular. Birbirlerine karşı gümrük duvarları koymak için didindiler. Dünya burjuvazisinin bile geride bırakmaya başladığı bir noktada debelenip durdular.

Aktif yığın demokrasisinin olmayışı, işçi sınıfının kendi devletinde siyasal erkte yer tutmayışı, kendi düzeni içinde çıplak diktatörlük altında yaşaması ise sonuç belirleyici önem taşıdı. Proletaryanın aktif yığın demokrasisinin uygulanmayışı, hem tarihsel yetersizlikleri aşmayı, hem bürokrasiyi dizgin altında tutmayı engelledi. Son tahlilde, sosyalist üretim biçiminin *temel ekonomik yasasının* işleyebilmesini de engelledi.

İşlenen hatalar, yapılan haksızlıklar tabii ki ödenecekti. Bu Marksizmin iflası değil, Marksizmi uygulamayanların iflasıdır.

Ancak bugün emperyalizmle işbirliği içinde, kimisinde açık, kimisinde üstü başka görüntülerle örtülmüş şekilde gelen de karşı-devrimdir. Faturayı yönetenler değil, sosyalist ülkeler işçi sınıfı ödemektedir.

Bunun tüm dünya açısından sonuçları olacaktır. Dünyada karşı-devrim ve gericilik dönemine girilmiştir.

Bir Küba'da, Arnavutluk'ta, Çin'de sosyalizmin, kendi yanlışlarıyla birlikte de olsa direnişi, uluslararası süreçleri tersine çevirebilecek güçte değildir. Varlık-yokluk sınırında ve gericilik saldırısı altında, bu ülkeler de çok zor bir döneme giriyorlar.

Kapitalist sistem

Sovyetler Birliği'nin, sosyalist sistemin yerinden oynamasıyla genel dünya dengesi bozuldu. Emperyalizmin de dengesi bozuldu. Emperyalistler arası rekabet hızla yükselmektedir.

Bugün yüksek teknolojili yatırımlar için sosyalist ülkeler pek elverişli değildir. İleri kapitalizmin istediği işgücü bu ülkelerde sınırlıdır. İş disiplini düşüktür, absentizm yaygındır. Ulaşım olanakları geri, alt yapı yetersizdir. Daha emek yoğun yatırımlar sözkonusudur. Emperyalizmin bu ülkelere büyük para yatırması, en başta onları sosyalist düzenden daha hızlı, daha kolay çıkarabilmesi için zorunludur. Emperyalistler arası rekabetin keskinleşmesi asıl olarak emperyalizm açısından ana düşmanın ortadan çekilmesi nedeniyledir.

Yine de bu ülkelere emperyalizmin yatırımları için geniş bir alandır. Bu da emperyalist ülkeler arasında rekabetin kızışmasında bir faktördür. Büyük pazarın, emperyalistler arasındaki çatışmayı ve metropol ülkelerdeki sınıf mücadelesini etkileyeceği açıktır.

Yeni dönem ve görevlerimiz

Büyük çöküşun etkileri bilinçlere tam sindiği zaman zararın boyutları daha iyi ortaya çıkacaktır. Ancak şimdiden şu açıktır ki, ideolojik saldırı aşırı yoğunlaşmıştır ve daha da yoğunlaşacaktır. Ortalama insanın kafası çok şartlanacaktır. Yıkılan Marksizmden sapanlardır ama şimdi basın araçları dünyanın her yerinde, "sosyalizmin işlemediği anlaşıldı" diye bağırıyor. Bu beyin yıkamanın etkisinin olmayacağını düşünmeyelim. Tüm dünyada devrimci hareket büyük bir bunalım yaşayacaktır. Dünyada bir dönem objektif olarak *yıpratma savaşı* gidecektir.

Dünya çapında ortaya çıkan her dönem gibi bugün gelişmekte olduğuna işaret ettiğimiz karşı-devrim ve gericilik dönemi de yalnızca bir *eğilimdir*. Ekonomik, toplumsal ve siyasal açılardan ülkeler arası büyük farklılıklar taşıyan dünyada gelişen karşı-devrim ve gericilik bir ülkedeki karşı-devrim gibi tek renkli ve herşeye egemen olamaz. Bu nedenle de, bir ülkede ortaya çıkan faşizm gibi bir dönem değildir. Verilecek savaşın "düzenli geri çekilme" değil, "yıpratma savaşı" oluşu da bu farklılığı anlatır.

Ancak dünyanın bir yarısındaki çıplak karşı-devrimin, öteki yarıdaki ülkelerin gelişimini etkilemeyeceği de düşünülemez.

Bugün dünya çapında bir eğilim olan karşı-devrim ve gericiliğin taşıdığı özellikler de oldukça farklıdır.

En başta, gelişmekte olan somut bir devrimci patlamayı ezmeyi değil, sosyalist ülkelerin ekonomik, toplumsal ve siyasal yapısını değiştirerek, bu ülkelerde daha önce olmuş devrimleri ezmeyi amaçlamaktadır.

Sosyalist ülkelerde üretim araçları üzerinde uzun bir süredir "işçi sınıfı adına" kullanım hakkına sahip olan bürokrasiyi, emekçiyi hakir gören bu *katmanı*, yaratacağı yeni kesimlerle destekleyerek, sömürücü bir *sınıf* durumuna getirmeyi amaçlamaktadır.

Sonra bu karşı-devrimin, emperyalizmin de olağanüstü yardımıyla, oldukça denetimli, evrimci ve zamana yayılan bir gelişimi vardır. Tam da bu nedenle, çeşitli aşamalarında durdurulabilir.

Öte yanda dünya kapitalizmi birkaç yıldır yavaş ama kararlı bir gidişle genel-sistemsel bir bunalımın (recession) içine girmektedir.

Sosyalist ülkelere yatırılmak zorunda olan her birim para bu bunalımı da yakınlaştırıcı etki yapacaktır.

Önümüzdeki dönemde dünyasal gelişmeler bu iki eksen içinde (a. sosyalist sistemin çöküşü ve karşı-devrim, b. dünya kapitalizminin girmekte olduğu bunalım) belirlenecektir.

Son sıralarda Sovyetler Birliği'nde tarihsel önem taşıyan geri adımlar atılıyor

Romanya'da karşı-devrimci olan bir çizgi Sovyetler'de ne olabilir ki

Sosyalizm, genel olarak "işçi sınıfının erki, üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti ve planlı ekonomi" olarak tanımlanır. Son "gelişmeler", sosyalizmin bu üç ayağına da görülmemiş şiddette bir saldırıya geçildiğinin anlatımıdır.

Romanya karşı-devrimi gibi uluslararası gelişmeler yanısıra, son siyasal-ekonomik gelişmeler de, Gorbaçof yönetiminin, karşı-devrimci bir çizgiye oturduğunu anlatıyor.

SBKP MK Plenumu'nun şubat ayında yaptığı olağanüstü toplantıda kabul ettiği "Platform", SBKP'nin ideolojik çizgisiyle, örgütsel yapısıyla, siyasal-ekonomik programıyla komünizmi *resmen* terkedip sosyal demokrat bir raya oturduğunun belgesidir.

MK toplantısının hemen ardından olağanüstü toplantıya çağrılan Yüce Sovyet'e sunulan, alelacele görüşülerek kabul edilen Toprak Yasası ve Mülkiyet Yasası, sosyalist ekonominin temellerinin *resmen* dinamitlenmesidir. Ayrıca, yine Yüce Sovyet'e sunulan, cumhuriyetlerin kendi kaderlerini tayin hakkını "düzenleyen" yasa taslağı, ulusların ayrılma hakkının değil, "ayrılmama hakkının"(!) ifadesidir.

Son olarak, olağanüstü yürütme yetkileriyle donanmış, halkoyuyla seçilecek bir "süper başkanlık" sisteminin getirilmiş (ama Gorbaçof, bu göreve "bir kerelik" Yüce Sovyet tarafından getirildi) ve yürütmenin yasama organı karşısındaki gücünün eşi görülmedik ölçülerde artırılmış olması, Sovyet tarihinin önemli "gelişme"lerindendir.

Sovyetler Birliği'ndeki bu son değişikliklerin anlamı nedir?

Sosyalizm, genel olarak "işçi sınıfının erki, üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti ve planlı ekonomi" olarak tanımlanır. Son gelişmeler, sosyalizmin bu üç ayağına da görülmemiş şiddette bir saldırıya geçildiğinin anlatımıdır. Sovyet işçi sınıfının, Sovyet toplumunun başı derttedir. Sovyetler'de sosyalizmin likidasyonu giderek daha somut bir tehlike olarak yükselmektedir.

Erkin burjuvalaşması

Gorbaçof, bundan 5 yıl önce partinin genel sekreterliğine geldiğinde, o günün en geçerli sloganıyla Sovyet halkının karşısına çıkmıştı: "Demokrasi!" 1985'ten, 1988'e kadar, işçilerin beklentilerini okşayacak sözler ederken, karşısına çıkan muhalefetin, işçi sınıfının yoğun tepki duyduğu parti-devlet bürokrasisi olmasından ustaca yararlandı.

Gorbaçof, bir yandan "bütün erkin sovyetlerde toplanması gerektiğini savunurken, işçi sınıfının yönetim organları olan sovyetlerde, işçi sınıfının toplumdaki ağırlığıyla orantılı olarak temsilini sağlayan kota sistemini kaldırdı. (Sovyet Halk Temsilcileri Kongresi'nin bugünkü bileşiminde endüstri işçisi oranı %18,6'dır.) SBKP'ye üyelik için *perestroyka*'nın savunusunun yeterli koşul olduğunu ileri sürdü. Asıl olarak teknokratlara, entellektüellere, dış desteğe bel bağladı. Bugün de onların yardımıyla çalışmasını sürdürüyor.

SBKP MK'nın yeni Platform'u, "ortak ulusal ve evrensel değerlere" karşı çıkan "basitleştirilmiş(!) sınıfsal bakış açısı" *terkettiğini*, sosyalist hukuk devletinde bir sınıfın diktatörlüğüne yer olmayacağını ilan ediyor. (Medvedev, burjuva parlamentarizmini ve onun ilkesi olan yasama-yürütme ayrılığını ortak insani değerler arasında sayıyor.) (*The Soviet Weekly*, 15 Şubat 1990) Ama aşırı yetkilerle donatılmış başkanlık sistemi acaba sınıfsız bir diktatörlük mü oluyor?

Platform, ayrıca komünist partisinin örgütlenmesinin belkemiği olan demokratik-merkeziyetçilik ilkesini "yeniden düşünmek gerektiğini" vurguluyor. "Görüşlerin çoğulculuğu", "azınlığın görüşlerini koruması" vb., farklı platformların, fraksiyonların oluşmasının önünü açan bir "yenilik" getiriyor. Böylece, partinin bir komünist partisi olarak likidasyonunun da pratik mekanizmalarını getiriyor. Anayasa'da partinin yönetici rolüne ilişkin 6.maddenin kalkması önerisi ise, kendi içinde olumlu bir gelişme olabilecekken, bu somut durumda komünist partisinin toplumsal etkinliğini minimuma indirmenin, burjuva çok partililiğin ifadesi oluyor.

Sosyalizmin bir ayağı, işçi sınıfının erkidir demiştik. Oportünizm, onyıllar boyunca, devletin işçi sınıfının girişimi dışına çıkmasını temsil etmişti. Gorbaçof'un yeni sosyal demokrasisi, devletin işçi sınıfının elinden iyice alınmasına, burjuvalaşmasına yönelik girişimleri temsil ediyor.

Sosyalizmin öteki ayakları, üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti ve planlı ekonomidir. Son değişiklikler, bu iki temeli de yıkmayı hedeflemektedir.

Mart "karşı-devrimi"

Mart ayı içinde yürürlüğe giren Toprak Yasası'na göre, özel çiftçilere, yerel sovyetlerden toprak kiralama ve kiraladıkları toprakları çocuklarına miras bırakabilme hakkı tanınıyor. Yasa, bu toprakların alınıp satılmasını, başkasına devredilmesini *şimdilik* yasaklıyor. Ancak, yasanın önemi, devlet tekelini kırmasından, tarımda *efektif* özel mülkiyet yaratmasından geliyor. Kaldı ki, yasanın şimdiki biçimi, Yüce Sovyet'teki güç dengeleri nedeniyle bir uzlaşmanın ifadesidir.

Bu yasanın çıkışından bir hafta sonra Yüce Sovyet'te kabul edilen Mülkiyet Yasası da bir uzlaşmayı yansıtıyor. Örneğin metinde özel mülkiyet sözü yerine "bireysel mülkiyet" kavramı kullanılıyor. Hatta yasa, "insanın insan tarafından sömürüsünü" reddediyor. Ancak, endüstriyel işletmelerde de özel mülkiyeti, bireylerin işgücü kiralamasını (işçi çalıştırmasını) ve şirketlere hissedar olmayı getiriyor.

1 Temmuz'da yürürlüğe girecek olan yasa, üç tür mülkiyet tanıdığını ilan ediyor: Devlet, kollektif ve "bireysel" mülkiyet (ya da yurttaş mülkiyeti). Yasa uyarınca, (limited şirketin Rusçası olan) "kooperatif"ler koca işletmelerin sahibi olabilecek.

Bu yasalar, SBKP MK Plenumu'nda benimsenen "insancıl, demokratik sosyalizme doğru" başlıklı platformdaki değerlendirmeyle birlikte ele alınırsa, bunların önemi daha iyi kavranır.

SBKP MK PLatformu ekonomiye ilişkin olarak şöyle diyor:

"Reform, tekel, insiyatif yoksunluğu, israfçılık, kötü işletmecilik ve tüketici çıkarlarına aldırış etmemezlikle karakterize olan emir ve dağıtım sisteminin *yerine*, bir dizi *mülkiyet biçimine*, bağımsız imalatçılar arasında *rekabete*, gelişmiş bir finans sistemine ve kişisel ve kollektif çıkarın güçlü dürtülerine dayalı bir plan-pazar ekonomisini geçirmelidir.

"(...)

"Öteki önemli görev, devlet mülkiyetini, kiralama, tam maliyet muhasebesi, kontrat (esasında iş), anonim ortaklık ve öteki modern biçimler temelinde, işçilerin kendilerince demokratik olarak kontrol edileceği mülkiyete *dönüştürmektir.*" *(agy)* (abç)

İşçilerin kontrolü gibi demagojiler bir yana, bu sözler. sosyalizmin anladığı mülkiyet ve merkezi planlama sisteminin *reddidir.*

Gorbaçof'un yeni kişisel ekonomik danışmanı Prof. Nikolay Petrakov, bunu açıkça söylemekten çekinmiyor, Gorbaçof'un, Sovyet ekonomisinin "normal bir pazar ekonomisine (kapitalist ekonomiye-*İ.G.*) tamamen dönüştürül mesine" kendisini adamış olduğunu belirtiyor. Petrakov şöyle diyor:

"Eğer biz endüstri bakanlıklarını yok etmezsek, *gerçek bir pazar ekonomisi* yaratamayacağız... Bütün devlet mülkiyeti, hisse sahiplerine devredilmeli ve bir borsa yaratılmalıdır. Böylece serbest fiyatları getirebiliriz. Bazı fiyatlar çok yüksek olacak, ama en azından mallar dükkan raflarında bulunacaklar." *(Financial Times,* 19 Şubat 1990) (abç)

Platformda bu çerçevede yer alan "tam anlamıyla teşekkül etmiş pazar ekonomisi" de sosyalizmin reddidir.

Sovyet işçi sınıfı, doğru bir komünist önderliğe kavuşur, sosyalist Sovyetler Birliği'ni karşı-devrimci Gorbaçof'a yar etmemenin yolunu bulur da, kent varoşlarından taygalara kadar meydana çıkarsa ne yapacaklar?

Muzaffer Aladağ

Sendikal demokrasi için gerçek işçi muhalefetinde

Ayak oyunlarına yer yoktur

Geçen sayımızda, Adana Tekgıda-İş'te işçilerin sendikal demokrasi savaşımını konu alan, "artık bölge merkezi hedeflendi" başlıklı yazıda, 8 nolu şubenin olağanüstü kongre hazırlıklarına değindikten sonra şöyle demiştik:

"İşçiler bu kongrenin ardından gözlerini artık bölge merkezine dikiyorlar. Sendikal demokrasinin gelişmesi, sendikanın dinamik ve yaratıcı bir biçimde işleyebilmesi için bölge merkezinde değişiklik olmasını zorunlu görüyorlar. Bu hava ortalığa o kadar sindi ki, geçmişte Çiftdalöz'e ortaklık edenler bile ona karşı dönmeye başladılar. Bu kişiler geçmiş yanlışlarının özeleştirisini yapıyorlar ve bölge merkezinin de olağanüstü genel kurulunun toplanması yönünde tavır koyuyorlar. Yapılan özeleştirinin ne kadar içten olduğunu önümüzdeki dönemde anlayacağız. Bakalım söyledikleri gibi devrimci-demokratik temelde bir sendikal çalışma yürütüp, tabandan fışkıran işçi önderlerinin sendikal yapı içinde yer almalarına destek olacaklar mı? Zaman gösterecek."

Çok kısa bir zamanda bu sorunun yanıtı belli oldu. Çiftdalöz'e ortaklık edenler, karşılarına aday olarak çıkabilecek işçi liderlerini dedikodularla karalamaya, hatta tehdit etmeye bile başladılar. Kongrede kazanırlarsa, onlara destek vermeyen ya da geçmişte Erhan Çiftdalöz'e destek veren şubelerde tasfiyeciliğe gideceklerini şimdiden söylüyorlar. Ayrıca olağanüstü olacağı için eski delegelerle toplanacak kongre hazırlıkları sürecinde, eski delegelere yönelik çeşitli ayak oyunları yaparak, Çiftdalöz'den öğrendiklerini uyguluyorlar.

Bu durumda, öyle görünüyor ki, sendikal demokrasi savaşımı, bunların engelini de aşmak zorunda kalacak ve bu yüzden de bölgede hedefe biraz daha yavaş ulaşılacaktır. Ancak birşey yine kesin ki, hedefe varılacaktır.

Bu arada Adana Çimse-İş'te de hareketlilik vardır. Çitosan işçileri militan yürüyüşler yapmakta, şube yönetiminin slogan sınırlamalarını aşıp, onlar da "işçiler birleşin, iktidara yerleşin" diye bağırmaktadırlar.

Bu yıl 8 Mart'ı hükümet bile "kutladı"

8 Mart'ın sahibi burjuvazi değildir

8 Mart dünya kadınlar günü bu yıl Türkiye'de çok yaygın olarak kutlandı.

Bir yandan, çeşitli fabrikalarda, ayaküstü de olsa, 8 Mart kutlamaları yapıldı. Cevizli sigara fabrikasında ise fabrikanın yemekhanesinde ilk kez özel toplantı oldu. Demkad, Sultan Ahmet Meydanı'nda pankart açtı, 8 Mart'ı halaylar çekerek kutladı. İnsan Hakları Derneği'nin çeşitli şubeleri de kapalı salon toplantıları yaptı.

Öte yandan, SHP'nin birçok il örgütü ve belediyesi, DYP, Yeşiller Partisi, bazı burjuva kadın örgütleri vb. birçok kuruluş, 8 Mart için paneller, toplantılar yaptılar. Başbakan Yıldırım Akbulut bile dünya kadınlar günü nedeniyle mesaj yayınladı. İnönü, Demirel, Semra Özal, İmren Aykut gibi çeşitli burjuva sözcüler toplantılara katılıp konuşmalar yaptılar. Hatta kadınlar liginin kurulduğunu açıkladılar.

8 Mart geleneğinin kaynağı, 1908 yılında Newyork'ta işçi kadınların düzenlediği gösteridir. O gün birçok işçi emekçi kadın sokaklara dökülmüş, sömürüye, ağır iş koşullarına, uzun iş saatlerine vb. karşı yumruğunu kaldırmıştır. Bu militan eylemin ardından, 1910 yılında, sosyalist kadınların Kopenhag'da toplanan II. Uluslararası Konferansı'nda 8 Mart, dünya kadınlar günü ilan edilmiştir. Böylece 8 Mart'ın sınıf içeriği ta başından belli olmuştur.

İşçi sınıfının, kadınıyla erkeğiyle sömürüye karşı yıllarca vermiş olduğu kararlı ve başarılı savaşım sonucunda, 1975 yılında Birleşmiş Milletler de 8 Mart'ı Dünya Kadınlar Günü ilan etmek zorunda kaldı. Ama bunu yaparken, 8 Mart'ın sınıf içeriğini gözlerden gizlemek için "emekçi" sözcüğünü de kaldırdı.

Bu hem işçi sınıfının değerlerinin dünya toplumunda giderek artan ağırlığını, hem de buna karşılık burjuvazinin bu değerlerin içini boşaltma çabasını yansıtıyordu. Son yıllarda sosyalist ülkelerde yaşanan çöküş nedeniyle şimdilerde burjuvazi, işçi değerlerinin içini boşaltma çabasına daha da ağırlık verdi. Bununla bağlı olarak, örneğin *Cumhuriyet*, 8 Mart'ı, "1975 yılında BM tarafından ilan edilen Dünya Kadınlar Günü" diye, yalnızca bu kadarıyla vurguladı. Ama bu pek bir fark yaratmadı. Bir kesim "bu" 8 Mart'ı kutlarken, işçi emekçi kadınlarımız "öteki", gerçek 8 Mart'ı kutladı.

Türkiye'de sınıf savaşımı yükseliyor. Öfke dolu işçi emekçi kadın da bu savaşımda aktif yer alıyor. Burjuvazi bunun korkusuyla, bir yandan parti tüzüklerini değiştirip, 8 Mart etkinlikleri örgütlerken, öte yandan sınıfından kopuk, küçük reformlar peşinde koşan ve kendi koyduğu sınırlar içinde kalan bir kadın hareketi oluşturmaya çalışıyor. Ama bu boşunadır.

Bir kez, tüm dünya pratiği gösteriyor ki kapitalizm koşullarında hiçbir burjuva reformu kadının kurtuluşuna devrimci savaşıma katılım ve başarılı bir devrim kadar katkı yapmamıştır. İkincisi, özellikle Türkiye'de burjuvazinin acizliği ve çabalarının boşuna olduğu burjuva basının sayfalarında bile açıkça yansıyor. Bu son 8 Mart'ta yine yaşadık. Bir yandan, kadınlara ne muazzam haklar tanınmıştır diye edebiyat yapıyorlar, öte yandan, aynı tarihli gazetede, kadınların yasalar önünde ne kadar eşitsiz olduklarına örnekler listelemek zorunda kalıyorlar.

Burjuvazi istediği kadar çabalasın, işçi sınıfımız, emperyalizmin zayıf halkası Türkiye'yi emperyalist zincirden koparacaktır ve işçi emekçi kadın da bu eyleme canla başla katılacaktır.

Doğan Kaygusuz

"Yanlış anlamalar"ın inkarı değil itirafı

Aselsan'ın gazetelere verdiği ilan

En büyük ortağı Kara Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı olan Aselsan (Askeri Elektronik Sanayi) Anonim Şirketi, uluslararası pazardan daha çok pay kapabilmek için teknolojik yenilenmeyi gündeme alırken, Aselsan'ın 2600 işçisi de sendikalaşmaya başladı. İşçiler Aselsan yönetiminin her türlü baskı ve tehdidine rağmen, Otomobil-İş'te örgütlendiler.

Beş ay önce, tek bir işçiyi bile çıkarmayacağız" diyen Aselsan yönetimi, sendikalaşmadan kısa bir süre sonra "reorganizasyon" gerekçesiyle fabrikanın kapısına kilit vurdu. Sendika da bunun işçi çıkarmayla bağlı olduğunu duyurdu ve fabrikanın önünde eylem koydu.

Bunun üzerine Aselsan yönetimi yanlış anlamaları(!) önlemek için gazetelere ilan verdi. İlanda, işçi çıkarmaya gidileceği açıklanırken, sendikalaşmaya karşı olunmadığı hiç ağza alınmadı. Böylece yanlış denilen anlamaların hiç de yanlış olmadığı ortaya çıktı. Nitekim bir süre sonra, ezici çoğunluğu sendikalı olan 507 işçi işten çıkarıldı. Öyleyse, Aselsan ilanının anlamı neydi?

Devlet bir işveren olarak uzun süredir işçinin karşısında açıktan sınıf mücadelesi veriyor. Ordu da işveren ama Harb-İş gibi sendikaların yöneticilerinin varsa yoksa ABD'li işverenleri hedef almaları yüzünden uzun süre geri planda kalabildi. Şimdi ise işveren olarak sınıf mücadelesinde o da taraf! Aselsan işte bunun açığa çıkmasından duyduğu telaşla o ilanı verdi. Ne var ki, ilanı inandırıcı değildi.

Aselsan'daki gelişmeler bir bunu gösterdi, bir de Otomobil-İş sendikası yönetiminin göstermelik mücadele ettiğini. Otomobil-İş yöneticileri, sendikalaşmamış işçilerin desteğini sağlamak, teknolojik ilerlemeye karşı çıkmadan işten çıkarılan işçilerin haklarını savunmak vb. için daha iyi çalışmak yerine burjuva partilerinden destek arama turuna çıktı. Otomobil-İş yönetiminin sendikal mücadelesi, dostlar "sol" sendikacılık alışverişinde görsün diye özetlenebilir.

OKUYUCU MEKTUBU

İnsaf doğrusu

Merhaba yoldaşlar,

Bu mektubumda, istemeyerek de olsa faşizm konusunu işlemek istiyorum. Çünkü, görüyoruz ki, hâlâ Türkiye'de faşizm var diyen anlayışlar ve bu anlayışlardan etkilenen arkadaşlar var. Kimileri "sürekli faşizm" kimileri ise 1930'lardan beri faşist bir devlet var diyorlar.

Bu anlayışların, faşizmin varlığını kanıtlamak için öne sürdükleri de, "zulüm, işkence ve baskı" gibi, burjuva devlette zaten varolan göstergelerdir. Bu anlayışlar ve bunların etkilediği öğrenci kesimi, doğru teorik bakıştan, faşizmin asıl göstergesinin baskı, zulüm, işkence değil de, devletin monolitik ve korporatif örgütlenmesi olduğunu bilemeyecek ya da bilmek istemeyecek kadar yoksundurlar. Baskının, zulümün, işkencenin zaten burjuva devletinin özellikleri olduğunu, Türkiye'de işçi sınıfına, emekçi kesime hiçbir kırpıntı, sus payı veremeyen burjuvazinin, toplumsal başkaldırıyı durdurmak için baskıdan vb. başka hiçbir yolu olmadığını göremeyecek kadar bilinçsiz ve bilgisizdirler.

Faşizm var, faşist devlet terörü var edebiyatı yapan bu anlayışlar üniversitelerde faşizme karşı hergün paneller, forumlar, gösteriler düzenleyerek faşizmi sergilemeye çalışıyorlar! Bu ne uysal, insancıl faşizmdir ki, kendisine karşı açıktan açığa savaşım veren bu kişi ve gurupların üzerine Çevik Kuvveti sürmenin ötesine geçemiyor, onların faaliyet göstermesine engel olamıyor!

Ülkede "faşizme karşı" onlarca sol dergi, gazete çıkıyor, demokratik kitle örgütleri kuruluyor, TBKP gibi ne idüğü belirsiz partilerin üyeleri yeraltından yerüstüne çıkıp "biz komünistiz" diye adlarını açıklıyorlar, burjuva partileri parlamentoda faaliyet gösteriyorlar, tek seslilik diye birşey kalmıyor ve bütün bunların adı da faşizm, faşist devlet biçimi oluyor. Bu ne biçim faşizm, anlamak gerçekten güç!

Bu yanılgının bilinç bulandırıcı ciddi sonuçları oluyor. Hem faşizm denen rejim aklanıyor, hem burjuvaziye, burjuva demokrasisine yönelik olarak güzel, baskısız, işkencesiz beklentiler aşılanıyor. Benim bu anlayışlardan etkilenen arkadaşlara önerim, Marks'ı, Engels'i, Lenin'i anlayarak okumaları, devletin örgütlenme biçimleri konusunu iyi anlamaları, olağan burjuva devleti ile faşizmi sözde değil, gerçekten Marksist-Leninist açıdan analiz etmeleridir.

Gerçek demokrasi için tek yol devrim!

Kadir Seyit, İstanbul

Burjuvazi sömürdükçe sömürüyor

Merhaba yoldaşlar,

Size bir arkadaşın çalıştığı fabrikadaki koşullardan biraz söz edeyim.

Arkadaş tekstil sanayiinde çalışıyor. Fabrikanın mevcudu sezona göre 50-90 civarında işçi oluyor. İşçiler, sabah saat 8'de işbaşı yapıp, akşam 19, ya da 19.30'da işi bırakıyorlar. Haftanın her günü, çoğu zaman resmi tatillerde bile çalışıyorlar. İşçilerin, ne cumartesileri, ne de pazarları var. Üstelik, cumartesi değil sadece pazar fazla mesai sayılıyor. Fazla mesai %100 bile değil, patron kafasına göre veriyor. Bunca çalışmaya, işçiler yine de 120-170 bin arasında aylık alıyorlar. Sigortaları yok, sosyal hakları yok, herhangi bir güvenlik önlemleri yok. İş kazası olduğu zaman patron işçiyi götürüyor polikliniğe, tedavisini yaptırıyor, eve yolluyor. Kafadan iki-üç gün de izin veriyor.

Arkadaş diyor ki, kolayca birlik olunamıyor. Kimileri patron yağcısı oldukları için çoğu da işten çıkarılma korkusuyla pek ses çıkarmıyorlar. Burjuvazi sömürdükçe sömürüyor. Parasının üstüne para, malının üstüne mal katmaya devam ediyor.

Ancak yine de, ileri arkadaşlar, işçileri örgütleme, haklarını aramak için sendikalaşmaya başlamışlar. Çalışmaları belli bir seviyeye getirmiş, işçilerin genelini sendikalamışlar. Sendikacı onlara geleceğini söylemiş, gün vermiş. Bugün, patron yağcılarından birinin kulağına, ondan da patronun kulağına gitmiş. Patron bu işi yürüteni soruşturmuş, kimseden ses çıkmamış. Arkadaşlar birbirlerini desteklemişler. İşveren gözdağı vermek için birkaç işçi çıkarmış, ama fazlaca birşey yapamamış. Sonunda, arkadaşlar sendikayı fabrikaya soktular, başardılar.

Sendika girdikten sonra bu fabrikadaki işçiler biraz olsun haklarını aldılar. Ama burjuvazi yine sömürmeye devam ediyor. Elbet birgün bu sömürüye son verilecek.

Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Bahar Uluçam, İstanbul

İŞÇİNİN GAZETESİ

15 günlük gazete. Sahibi: Necati Yazıcıoğlu. Sorumlu yazı işleri müdürü: Murat Koçak. Yazışma adresi: Piyerloti Cd. 17/4-B, Çemberlitaş, İstanbul. Tel: 516 8464. Posta kutusu: 644 Sirkeci, İstanbul. Fiyatı: 1000TL. Yıllık abone bedeli: Türkiye: 20.000TL. Avrupa: 15 Sterlin, 45 DM, 150 Frank. Amerika: 30 Dolar. Havalelerin gönderileceği hesap: Şeref Sayman, Yapı ve Kredi Bankası, Çemberlitaş Şubesi, İstanbul, 041519-0 nolu hesap. Posta çeki hesap no: 464724. Baskı: Uygun Basın ve Ticaret Ltd. Şti., Mimar Mehmet Ağa Cd. 36, Sultanahmet, İstanbul. Tel: 520 7595. Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı gazetemize aittir. Hiçbir yazı geri verilmez.